Delavska enotnost

Časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 1. avgusta 1996 ☆ številka 36 ☆ letnik 55 ☆ odgovorni urednik: Ciril Brajer

Sreda, 14⁰⁰

KDO BO USTAVIL SKLAD

Včerajšnji sestanek županov, sindikalistov, direktorjev in predstavnikov Sklada za razvoj je namesto olajšanja za zaposlene v Livarni iz Vuzenice prinesel napoved stečaja s prvim septembrom. Takšno usodo je sklad kot lastnik namenil podjetju, ki daje delo 370 delavcem, med katerimi je 80 invalidov in veliko starejših. To odločitev je na veliko presenečenje udeležencev sestanka sporočil predstavnik sklada Franc Humar. Še prejšnji teden namreč o tem še niso govorili, je povedal sekretar Skei **Vladimir Bizovičar**. Delavci so zadnjo plačo izsilili s stavko, denar zanjo so dobili v Gorenju. Podjetje jim dolguje še regres, tudi denar za julijsko plačo bo težko našlo.

Kot je povedal direktor Livarne Boris Kralj, poslujejo letos s pozitivno ničlo. Težave so torej starejše, zaradi njih je Livarna pred štirimi leti postala last sklada. Ker ta v tem času ni naredil ničesar, se je položaj letos poleti

zaostril zlasti zaradi poloma v Cimosu, ki je glavni naročnik njihovih odlitkov in jim dolguje 1,5 milijona mark. Sklad je težave livarjev reševal le tako, da jim je posojal denar, skupaj kar dva milijona mark.

Zdaj so v skladu ugotovili, da podjetje ni več perspektivno. Predlog stečaja, ki so ga na sodišču že vložili, bodo morali še utemeljiti. Tako namreč zahteva Skei, katerega člani so vuzeniški livarji, ki jim grozi cesta. Predstavniki Skei so stečaju odločno nasprotovali in zahtevali odgovornejši odnos sklada do tega podjetja. Kot je povedal **Marjan Barl**, sekretar ZSSS za Koroško, se je sklada za stečaj verjetno odločil zaradi stavke in stavkovnih zahtev delavcev, ki še niso razpustili stavkovnega odbora. Podobno je sklad ravnal tudi v mežiškem Tomu.

Težka naloga za sklad bo tudi projekt novega podjetja, saj o njem govorijo povsem na pamet. Menda bo septembra delo imelo 50, mogoče pa celo 150 zaposlenih. Nekateri govorijo le o delu za Gorenje, drugi pa tudi za Cimos in druge partnerje. Če sklad in drugi ne bodo ravnali odgovorno, lahko Livarna dokončno zapre vrata, brez dela bodo prav vsi zaposleni, je opozoril Barl.

To pa bi za prebivalstvo zgornjedravske doline pomenilo hud udarec, saj je v zadnjih mesecih preživelo že stečaja Okusa in Kroja, v težavah pa je še nekaj podjetij. Že sedaj je brezposelnost v tem delu Slovenije 25-odstotna, med največjimi v državi.

F. K.

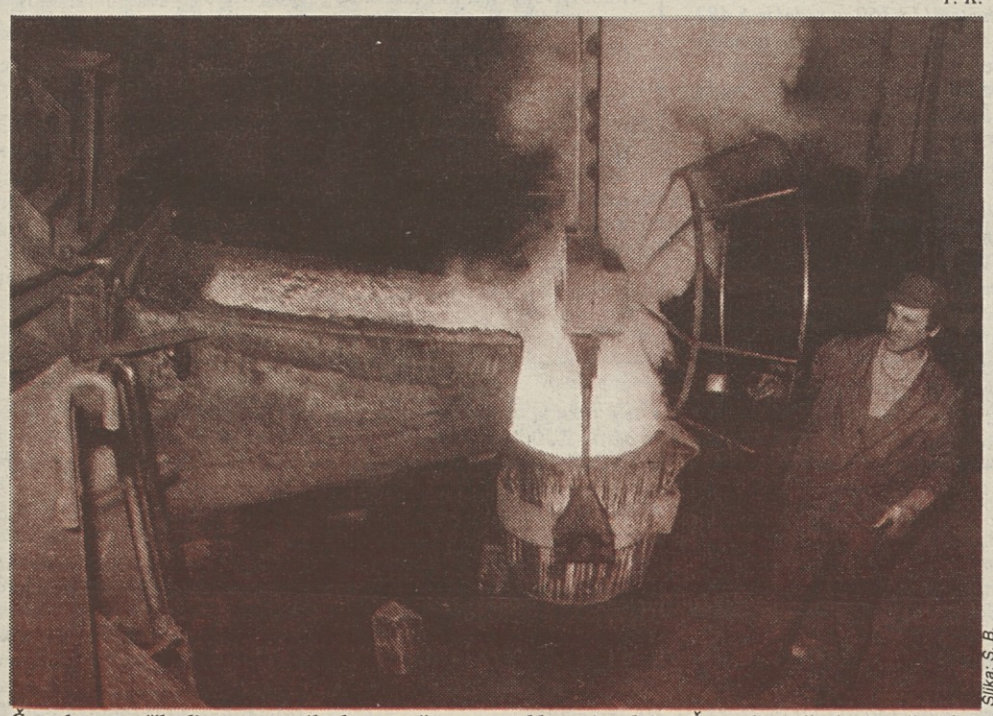

Slika: S. B.

Če se bo vuzeniška livarna ustavila, bo mogoče znova stekla proizvodnja v Črnomlju, odkoder je naš tri leta star posnetek.

ODPRTO PISMO PREDSEDNIKU VLADE IN DRŽAVNEGA ZBORA

Predsednik Pergama Dušan Rebolj in predsednik tega sindikata v Vidmu Roman Molan sta danes predsednikoma obeh visokih državnih teles poslala javno pismo. Janeza Drnovška in Jožeta Školča sprašujeta, ali so pri prodaji papirnice češkemu podjetju zaščiteni interesi zaposlenih. Sprašujeta tudi, zakaj vlada ni izpodbijala prodaje in zakaj ni pripravila strategije razvoja papirne dejavnosti v naši državi.

V Pergamu menijo, da prodaja papirnice tujcem ni skladna s sklepi državnega zbora, zato od vlade zahtevajo, naj oceni ravnanje ministra Metoda Dragonje.

Če je vlada češkemu kupcu omogočila nakup videmske papirnice v nasprotju s sklepi državnega zbora, pa bo Pergam v državnem zboru sprožil razpravo o nezaupnici ministru za gospodarske dejavnosti.

F. K.

Joj, kam bi del?

Rok za vložitev certifikatov se počasi izteka, nekaj podjetij pa bo javno prodajo lastninskih deležev šele začelo

Stran 6

Državni svet povozil spremembe stečajnega zakona

Stran 3

Urna postavka presega deset mark

Stroški dela so po prepričanju menedžerjev med največjimi sovražniki konkurenčnosti

Stran 6

Papirnato odpravljanje brezposelnosti v Sloveniji

Stran 7

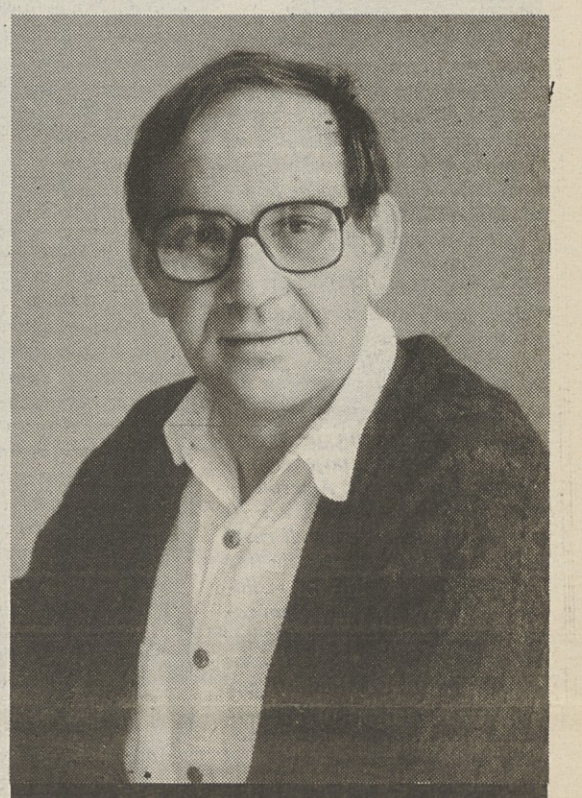

Jovo Labanac, sekretar Sindikata delavcev kmetijstva in živilske industrije Slovenije, je v pogovoru za Delavsko enotnost povedal:

Kmetijskim in živilskim delavcem se v Evropi ne obetajo boljši časi.

Stran 3

sindikalni ZAUPNIK

Kulturniki jeseni verjetno ne bodo stavkali, saj so podpisali spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe dejavnosti

V Ormožu je pretresov v gospodarstvu vsaj začasno konec, pravi sekretarka tamkajšnje pisarne ZSSS Mira Žličar

Povečana članarina je lesarje okrepila, trdi sekretar Sinlesa Marjan Ferčec

PREJELI SMO

Revolucija poteka prav zdaj

Z zanimanjem spremljam reakcije na zahtevo Uroša Kocipra mariborskemu županu za spremembo imena Trga revolucije. Gospod ministrant zahteva samo to, kar je prebral v Družini, kjer visoki oficirji katoliške cerkve, na čelu s patrom Stresom, stresajo bes in jezo, ker jim še ni uspelo uzakoniti davka ali prispevka za financiranje cerkve, kajti šele takrat bo pri nas resnična demokracija – karkoli beseda demokracija pač pomeni.

Kot edini komunist v državi Sloveniji sem prisiljen vsaj malo opozoriti, da je večina stvari drugačnih, kot jih prikazujejo. Gre samo za spoznanje prave resnice. V čem se razlikuje prava resnica od resnice? Takoj bom pojasnil na zelo znanem primeru. Vsi se še spomnimo pohoda tankov nad ruski parlament, iz katerega se je valil dim izstreljenih granat na lastne poslance. To je seveda resnica. Kje pa je tu prava resnice? Ta prava resnica pa je takšna: ameriški veleposlanik je šel v generalštab ruske vojske s polnim kovčkom dolarjev, kar je generale prepričalo, da so izdali ukaz za pohod najmodernejših tankov nad parlament.

Ljudje so pač za določeno vsoto denarja pripravljeni prodati tudi lasten narod. Prodati lasten narod pa je največji zločin, ki ga človek sploh lahko naredi.

Tudi pri nas je tako. Kar nekateri pišejo v spominih, je zvečine resnice. Prava resnica pa je verjetno podobna kot v Rusiji. Ameriko je stalo rušenje Sovjetske zveze 70 milijard dolarjev. Zdaj tudi ruski mužik, v pošvedranih čevljih in s praznim želodcem, posluša: »Clinton ma vas rad!« To navajam zaradi tega, ker se predstavniki cerkve javno hvalijo, da gre velikanska zasluga za demokratizacijo pri nas prav Svetemu očetu, ker prihaja iz socialistične države, in to poznavanje mu je omogočilo, da ga je od znotraj spodžrl. Črv gre v najslabše jabolko. Ma ga rad.

Gospoda ministranta kar strese ob besedi revolucije – podobno kot patra Peterleta in njegovo krščansko klapo G4 – in se zgraža nad povojnimi komunističnimi poboji. Tu gre za jezuitsko prebrisano zavajanje ljudi, kajti po vojni je šlo za kaznovanje zločincev, ljudi, ki so v imenu kristusa in Hitlerja pobijali lasten narod na strani okupatorja. In doletela jih je pravična in upravičena kazen. Zdaj vse namerno lažno pripišejo socialistični revoluciji, katere največji »zločin« je ločitev cerkve od države – kar je zapisano tudi v zdajšnji ustavi – enako kot je to bilo narejeno v francoski revoluciji, kjer je ločitev cerkve od države pomenila zaplembo cerkvene posvetne lastnine, samofinanciranje cerkve in izgon verskega pouka iz šol.

Gospoda minsitranta, ki da strašno sovraži revolucije, naj opomnim, da prav ta trenutek pred njegovimi očmi poteka največja revolucija, protirevolucija, z največjimi posledicami za vsakega posameznega Slovenca, ko si peščica izbrancev nasilno prisvaja naše tovarne v imenu nove svetovne ureditve. V kapitalizmu so tovarne lastnina zasebnikov. V socializmu so tovarne lastnina države. V samoupravljanju pa je država dala svoje tovarne delavcem v najem za neomejen čas. Ta najemniški odnos se je imenoval družbena lastnina. Na referendumu za samostojno Slovenijo in na »prvih svobodnih in demokratičnih volitvah« pa so se Slovenci plebiscitarno odločili, da nočejo imeti samoupravljanja, da nočejo živeti v socializmu da si želijo pravi kapitalizem. Celo dva koraka nazaj torej, v »moderno« državo. Želja se jim bo kmalu uresničila. Njihovo voljo je treba spoštovati, saj sta tista, ki sta pripeljala Slovenijo v kapitalizem, Kučan in Drnovšek – ter njuni stranki – najbolj priljubljena med vsemi Slovenci, kar je dokaz, da so ljudje zadovoljni z njunim početjem.

Ja, kakšna država neki je to, kjer so skoraj vsi zaposleni; kakšna država je to, kjer imajo vsi ljudje socialno varnost, zagotovljene pokojnine, kjer ni hlapcev dekel, viničarjev in občinskih revežev, kjer so zaščitene žene in otroci; država, kjer je brezplačno šolanje. Zdravstveno varstvo, kjer država gradi stanovanja? Ja, kakšna država je to, kjer skoraj nihče ni vedel, kaj je to davčna prijava; država, kjer so ljudi zapirali celo zaradi tatvine in goljufij? Kakšna je to morala biti država, kjer so, pomislite, lahko občani – tudi nepismeni posamezniki – na zborih občanov sprejemali odločitve? Kakšna pokvarjena je bila država, kjer so delavci, navadni delavci, primitivni delavci, lahko na zborih delavcev odločali o usodi svoje tovarne in si delili dobiček, namesto da bi se trdno oklepali kosa papirja, ki se mu reče delnica po načelu: Delaj in moli! V taki državi Slovenci res nismo mogli več živeti, kajti takšna je nastala samo zaradi »nedemokratičnega, totaliratnega in zločinskega« delovanja pravnih komunistov.

Prav zato razumem trud cerkve za duhovni preporod slovenskega naroda. Kajti v moderni državi morajo biti bogati in predvsem revni. Zakaj morajo biti predvsem revni, nam raztolmači sam Sveti oče, Janez Pavel II. Z besedami: »S stališča cerkve je revščina socialni položaj, ki omogoča hojo za Kristusom.« Prav zato cerkev ničesar ne naredi za milijone lačnih po svetu. Potrebuje vernike.

Milivoj Manko, Šentilj.

»PREPIH« na ulicah!

V ponedeljek, 29. julija, ob 14. uri so poslanke in poslanci ter predstavniki vodstva Združene liste socialnih demokratov pričeli svojevrstno in zanimivo akcijo – na ljubljanskih ulicah so mimoidočim razdeljevali prvo številko Prepiha, časopisa, ki nastaja v ZLSD. Akcija se je naslednji dan nadaljevala tudi v drugih slovenskih krajih.

Prepih bo odpiral okna in vrata in bo v slovenski politični prostor prinesel svež veter, trdijo v Združeni listi. V njem ne bo manjkalo optimizma, zanimivosti, presenečenj in humorja. Časopis bo jasen, kratek in bo širši javnosti predstavljal dogodke, ki so in bodo oblikovali slovenski politični prostor.

»To je bo politični pljuvalnik, saj bo s svojo vsebino kvečjemu dvigoval demokratično zavest državljank in državljanov,« je na priložnostnem sprejemu ob izidu prve številke Prepiha dejal Dušan Kumer. ZLSD stopa v koalicijo z volilci in tako bo tudi po volitvah. Dr. Rado Bohinc je dodal, da bo časopis močno prispeval k negovanju kulture dialoga pri nas. Miran Potrč pa je napovedal, da v njem ne bo manjkalo prispevkov, iz katerih bo jasno razvidno, kakšna stališča je zavzemala in kako je o določenih vprašanjih glasovala poslanska skupina Združene liste socialnih demokratov.

Prepih bo odslej izhajal vsakih 14 dni v nakladi 50 tisoč izvodov. Članice in člani Združene liste ga bodo prejemali po pošti, vsi drugi zainteresirani pa ga bodo lahko dobili pri svojem novem kolporterju – predstavniku Združene liste na ulicah svojega domačega kraja.

Združena lista socialnih demokratov,
Služba za odnose z javnostmi

Bomo stopili skupaj?

Z lastninskim preoblikovanjem in pridobljeno registracijo za d. d. Smo na pobudo sindikata pridobili še organ soupravljanja – svet delavcev.

Gre za nov način urejanja odnosov med delom in kapitalom. leta 1994 je organizacija ZSSS na svojem drugem kongresu opozorila, da mora industrijska razvojna politika postaviti realne in dosegljive cilje, katerih uresničevanje bi pomenilo hitrejšo tehnološko, proizvodno uspešno, visoko razvito in v izvoz usmerjeno industrijsko. Te cilje so ocenili kot solidno spodbudo vladi, da ustrezno prilagodi ukrepe kratkoročne in dolgoročne ekonomske politike.

Prav tako so vlado opozarjali, da bo za nekatere dejavnosti pri sanaciji in prestrukturiranju podjetij v smeri industrijske politike potrebovala zunanjo pomoč.

Žal po dveh letih ugotavljamo, da se je položaj naše panoge katastrofalno poslabšal. Samo v našem podjetju zaostajajo plače za povprečjem slovenskih plač za okrog 40%, regresa ne za lansko ne za letošnje leto ne bo možno izplačati. Delavci smo postali največji upniki v svojem podjetju, kljub temu da se odpovedujemo in životarimo iz meseca v mesec.

Sindikat tekstilno-usnjarske industrije je pozval direktorje, naj na kak način stavkajo tudi oni, samo pritiski sindikata ne prinašajo več željenih učinkov.

Država, ki že vnaprej mirno načrtuje propad številnih delovnih mest, celih panog, na more pričakovati socialnega miru. Tega se dobro zavedajo prenekateri direktorji, ki so bili ocenjeni kot neodgovorni in nesposobni gospodarji naših podjetij. Sedaj je teh vse več. Prav gotovo v Sloveniji ni tekstilnega ali usnjarskega podjetja, v katerem ne bi imeli težav. Ali so vas ta vodstva nesposobna?

Počasi, morda prepočasi prihaja čas soupravljanja. Obe strani, tako delojemalska kot delodajalska, bosta morali spoznati, da se potrebujeta.. Stopiti moramo skupaj in Sloveniji skrojiti obleko makroekonomske politike, obleko, ki bo po meri tržnega gospodarstva.

V nasprotnem primeru bodo direktorji še naprej ostajali nesposobni grebatorji lastnih interesov, brezposelni delavci pa zajedalci družbe, socialni problemi, sposobni dela, pa vendar nemočni pri reševanju svoje eksistence.

Ni težko ugotoviti, da je v naši Sloveniji z makroekonomsko politiko nekaj močno narobe.

Bomo postali dežela razočaranih, ko ima nekdo preveč, nekdo premalo, nihče pa dovolj???

Ema Žagar, predsednica sveta delavcev
TIO Otiški Vrh

Lastninjenje Postojnske jame

Minister za okolje in prostor dr. Pavel Gantar se je v ponedeljek, 29. julija, v Ljubljani sestal s predstavniki podjetja Postojnska jama, Turizem P.O. Seznanil jih je z vsebino predloga sklepa Vlade Republike Slovenije o kulturnih znamenitostih in naravnih spomenikih, ki so postali last Republike Slovenije, v tistem delu, ki se nanaša na sredstva v družbeni lastnini podjetja Postojnska jama.

Predlog sklepa določa, da se na državo prenesejo tista sredstva, ki bodo zagotavljala javno dostopnost v Postojnsko jamo, njeno rabo, upravljanje in varstvo. To so dostopna cesta do vhoda v jamo, zemljišče na desnem bregu reke Pivke, vhodna ploščad in zgornji parkirišči ter tisti prostori in objekti, ki so namenjeni neposrednemu vstopu v jamo (garderoba, čakalnice, vhod in peron jamske železnice).

Predstavniki podjetja Postojnska jama so se z vsebino predloga Ministrstva za okolje in prostor strinjali. Predlog sklepa bo v četrtek, 1. Avgusta, obravnavala Vlada Republike Slovenije.

Manca Šetina Miklič,
Služba za odnose z javnostmi
Ministrstva za okolje in prostor

Obvestilo za javnost

Visokošolska prijavno-informacijska služba VPIS je danes, v ponedeljek, 29. julija, pred rokom končala z zbirnimi postopki, do srede pa bo natisnila in oddala na pošto pisna obvestila za 19.000 kandidatov, ki so se prijavili na letošnji razpis. Obvestila bodo letos vsi kandidati po pošti prejeli na svoj naslov. V osebnih obvestilih, ki jih bo pošta začela dostavljati v četrtek, bodo navedeni vsi podrobnimi podatki o uvrstitvi oziroma o doseženih točkah, tako da zaradi seznanitve z rezultati pot na fakulteto ne bo potrebna. Kljub temu bodo fakultete sezname sprejetih kandidatov, ki bodo pripravljeni na podlagi prve želje, navedene v prijavi na razpis, objavile, in sicer v četrtek, 1. avgusta.

Spomladanski razpis za vpis je ponudil doslej največje število prostih mest (13.160 za redni in 5.482 za izredni študij) v prvih letnikih obeh univerz in samostojnih visokošolskih zavodov. Za redni študij je bilo razpisanih 8.328 mest v univerzitetnih ter 4.832 mest v strokovnih programih, za izredni študij pa 1.742 mest univerzitetnih ter 3.740 mest v strokovnih programih.

V rokih, ki so bili določeni z razpisom za vpis, je vpisne pogoje izpolnilo 14.676 kandidatov oziroma 74,8% prijavljenih, kar je več kot prejšnja leta. V izbirnih postopkih se je ena izmed največ štirih možnih želja uresničila kar 12.403 kandidatom oziroma 84,5 % od vseh, kar je tudi precej bolje kot prejšnja leta ob tem času. Na redni študij se je uvrstilo 10.500 kandidatov (80% zasedenost razpisanih mest; med njimi sej ih je 6.272 uvrstilo na univerzitetne in 4.228 na strokovne programe. Na programe z omejenim vpisom se je uvrstilo 5.919 kandidatov, na programe brez omejitve vpisa pa 4.581. V programe izrednega študija so za zdaj sprejeti le 1.903 kandidati (35% zasedenost razpisanih mest), od tega 496 na univerzitetne in 1.407 na strokovne programe. Sprejete kandidate bodo k vpisu povabile njihove fakultete v septembru.

Preostalih 2.273 kandidatov (15,5% vseh), ki so kandidirali v programe z omejenim vpisom, vendar niso dosegli zadostnega števila točk, pa bo svoj bodoči študij lahko izmed še prostih mest ponovno izbiralo v drugi polovici septembra. Prav tako bodo septembra lahko znova poskusili tisti, ki v tem roku niso izpolnjevali pogojev, to je, niso končali srednje šole oziroma opravili mature ali zaključnega izpita ipd. V tem roku je ostalo nezasedenih še okrog 2.500 mest za redni študij (približno 2.000 na univerzitetnih in 500 na strokovnih programih). Natančnega števila prostih mest ob tem času še ni mogoče sporočiti zaradi tistih kandidatov, ki bodo skladno s pravili uvrščeni naknadno, končani pa morajo biti tudi pritožbeni postopki. Univerzi bosta natančno število še prostih mest objavili v časopisih najkasneje do 10. septembra.

Med že sprejete kandidate pa se bodo skladno z vpisnimi pravili naknadno uvrstili še tisti, ki iz upravičenih razlogov in v skladu z odločitvijo maturitetnih oziroma pristojnih šolskih organov opravljajo maturo ali zaključni izpit v jesenskem roku, ter tisti kandidati, državljani Republike Slovenije, ki so srednjo šolo končali v tujini in jim pridobljenega spričevala ni bilo mogoče nostificirati do rokov za oddajo dokazil. Ti kandidati se uvrstijo na seznam sprejetih, če dosežejo najmanj tolikšno število točk kot zadnji uvrščeni kandidat s seznama za program z omejenim vpisom, oziroma če so se prijavili v program brez omejitve vpisa. Enako velja tudi za kandidate, za katere bo tako odločeno v pritožbenem postopku.

Vsak kandidat, ki meni, da je bil sprejemni postopek kršen, ima namreč pravico, da se v štirinajstih dneh po razglasitvi rezultatov pritoži komisiji za pritožbe na univerzah ali samostojnih visokošolskih zavodih. Točen datum, do katerega je treba oddati pritožbo, in naslov, kamor jo je treba poslati, bo naveden v osebnih obvestilih kandidatom.

Ministrstvo za šolstvo in šport

Delavski direktor: poštar, menedžer ali delavski direktor?

Z drugega srečanja delavskih direktorjev je bil na javnost naslovljen apel, da je potrebno onemogočiti vpliv svetov delavcev in sindikatov na njihovo delovanje. To je moč storiti z ukinjanjem »imperativnega* mandata, ki svetu delavcev omogoča, da v vsakem trenutku lahko odpokliče delavskega direktorja. Njihova dosedanja funkcija naj bi bila omejena na vlogo kurirjev med upravo na eni in svetom delavcev ter sindikati na drugi strani. Tako menijo teoretiki in delavski direktorji (ali res vsi?). Pa je to res?

Najverjetneje je tako stanje tam, kjer delavski direktorji slabo uresničujejo svojo zakonsko določeno vlogo. ČE delavski direktor nima iniciative, potem dejansko ne more biti nič drugega kot poštar, ker prenaša zgolj pobude in predloge tistih, ki jih pač imajo. Če se kdo šteje za poštarja, potem je to zgolj slika njegovega dela, ne pa izraz dejanskih možnosti.

Še slabšo sliko kaže zahteva za ukinitev »imperativnega« mandata, kar bi onemogočilo vpliv delavske strani na njihovo delo. Res je, da lahko delavska stran kadar koli odpokliče delavskega direktorja, če meni, da nezadovoljivo opravlja svoje delo. Res pa je, da to lahko stori kadar koli tudi kapitalska stran (prek mandatarja ali prek nadzornega sveta) z drugimi člani uprave, če meni, da slabo opravljajo svoje delo. Zato ne more biti govora o kakšnem podrejenem položaju delavskih direktorjev. Razlika je zgolj v tem, kdo je tisti, ki ocenjuje dejavnost posameznih članov uprave. Reči moramo, da nas preseneča in skrbi želja delavskih direktorjev, da bi njihovo delo ocenjevala kapitalska in ne delavska stran. Prepričani smo, da bi bil delavski direktor, ki bi bil odvisen od kapitalske strani, tako za delavce kot tudi za lastnike nepotreben človek. Takšno vlogo, kot si jo nekateri želijo mora že zdaj igrati vsak menedžer, če želi biti uspešen. Tako je v Leku odlično deloval že naš bivši generalni direktor, gospod Metod Dragonja.

Tudi teoretiki bodo morali imeti bolj kreativno vlogo kot dosedaj, če bodo želeli upravičiti svoje ime. Čas je, da se prično zavedati, da Slovenija ni Nemčija, še manj Švedska ali katera koli druga država, ki jo tako radi omenjajo. Njihove izkušnje so nam lahko zgolj v pomoč, ne moremo pa jih neposredno prenašati k nam, ker imamo drugačen pravni sistem, drugačne osnove in drugačne izkušnje. Informacije je potrebno nabirati pri tistih, ki z njimi razpolagajo. Govorjenje o prepričanju sindikalistov, da je vse možno doseči zgolj s pozicije moči, je v primeru omenjenih podjetij, lahko zgolj slaba šala in dokaz o »akademskosti« in sholastičnem pristopu tistih, ki o tem govorijo.

V Leku se delavski predstavniki zavzemamo za udeležbo delavcev pri dobičku (profit sharing), udeležbo delavcev pri dobičku, ki nastane kot rezultat zniževanja stroškov (gain sharing), izboljšanje pogojev dela, izobraževanje vseh zaposlenih, ne glede na izobrazbo in položaj v hierarhični strukturi, ker to zahtevajo novi pogoji dela, ko bo le visoko (ne zgolj formalno!) usposobljen in motiviran kader lahko pomenil odločilno konkurenčno prednost v tržni tekmi. Pri izobraževanju gredo naše zahteve ne samo v smeri večanja strokovne usposobljenosti, ampak tudi programov usposabljanja za samozaščito in zdravo življenje, timsko delo in za izboljševanje delovne ter organizacijske klime ipd. Vodstvu smo predlagali tudi skupno akcijo za izboljševanje inovacijske dejavnosti. Takšnih in podobnih pobud in akcij smo delavski predstavniki imeli veliko. Bivši generalni direktor, gospod Metod Dragonja, nam je zaradi tega tudi izrekel priznanje, da je delavska stran s svojimi aktivnostmi bistveno prispevala k večji uspešnosti Leka.

Ne teoretiki, ne delavski direktorji, ki se zavzemajo za zmanjševanje vloge delavske participacije, ne bodo s tem okrepili položaja delavskih direktorjev. To lahko storijo zgolj sami delavski direktorji s svojim delom. Zgolj od njih in njihovega dela je odvisen njihov vpliv in njihova vloga. Lahko so poštarji, lahko so menedžerji, lahko pa postanejo pravi delavski direktorji.

Lilijana Erženičnik,
predsednica Sindikata Lek
Angela Vene Možina,
predsednica sveta delavcev

Delavska enotnost

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime:.....

Naziv podjetja ali ustanove:.....

Naslov:.....

Podpis naročnika:

Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942 in je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 1000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 279 • Direktor: Marjan Horvat, tel. 313-942, 132-61-92, faks 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, tel. 131-61-63, 313-942 • Novinarji: 13-16-163 • Časopis urejajo: Marija Frančeškin (Življenjska razpotja), Tomaž Kšela (Sindikati), Damjan Križnik (Sindikalni zaupnik), Franček Kavčič (Sindikati), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Bora Zlobec (lektorica), Brane Bombač (oblikovalec in računalniški prelom), Sašo Bernardi (fotografija) in Jožica Anžel (tajnica), tel. 313-942, 132-61-92 • Naročnina: 321-255 • Marketing: 321-255, 133-52-55 • Posamezna številka stane 280 SIT • Žiro račun: 50101-603-46834 • Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana

KMETIJSKIM IN ŽIVILSKIM DELAVCEM V EVROPI NE BO LAHKO

Čeprav je žetev dala pričakovan pridelek, ostajajo razmere v kmetijstvu negotove, saj velika kmetijska podjetja še naprej ogrožajo denacionalizacijske zahteve. Ker so kmetijska zemljišča prenesena na poseben sklad, morajo kmetijci za »svojo zemljo« plačevati najemnino. Nekoliko boljše gre nekaterim podjetjem živilske industrije, zlasti tistim, ki proizvajajo pijače. O tem, kaj delajo v Sindikatu delavcev kmetijstva in živilske industrije Slovenije, smo se pogovarjali z njegovim sekretarjem Jovom Labancem.

Kako bi lahko predstavili vaš sindikat?

Labanac: Naš sindikat še naprej pridobiva nove člane, tudi po 100 na mesec. Zaradi velikih statusnih sprememb v naših podjetjih pa evidenco članstva tudi čistimo. Sedaj imamo približno 30.000 članov. V naših dejavnostih smo daleč največji, reprezentativen je le še podobno imenovan sindikat iz sestave Obalne sindikalne organizacije. KNSS je prisotna le v posameznih podjetjih.

So organizacijske spremembe v podjetjih posledica lastninjenja ali česa drugega?

Labanac: Večina podjetij iz primarne kmetijske proizvodnje zaradi denacionalizacijskih zahtevkov z lastninjenjem zelo zamuja. Le nekaj podjetij je dobilo prvo soglasje. Posamezna podjetja so postala last Sklada za razvoj. Zaradi tega se število in sestav podjetij spreminjata skoraj vsak dan. Poudariti moram, da spremembe vplivajo na slabšanje položaja zaposlenih. Še posebej težko je na Ptuju in drugje, kjer so kmetje skušali nasilno prevzeti zemljo kmetijskih kombinatov.

Postali smo pridružena članica Evropske unije, kandidiramo za polnopravno članstvo. Kakšne posledice lahko pričakujejo kmetijski in živilski delavci?

Labanac: Obstajata dve gradivi, strategija razvoja kmetijstva, ki jo je pripravilo kmetijsko ministrstvo, in študija prednosti in posledic vključevanja v Unijo, katere nosilec je Emil Erjavec. Glavna ugotovitev je, da Slovenija v primerjavi z drugimi državami nima velikih možnosti. Razlog je naša majhnost, goratost, pogozdenost in zatravljenost. Kar zadeva možnosti v primarni kmetijski proizvodnji, je Slovenija na tretjem mestu od zadaj, za nami sta le Finska in Švica. Kako majhni smo, pove podatek, da Slovenija proizvaja le 0,2 odstotka evropske hrane.

Denacionalizacija izničuje tudi velike melioracije in komasacije, s katerimi smo v zadnjih letih dokaj izboljšali naša kmetijska zemljišča. Evropsko posestvo meri povprečno 17 hektarov, naše pa le 3,7. Ne smemo pozabiti, da na sedmih odstotkih kmetijskih površin pridelamo več kot polovico tržnih presežkov.

Naše kmetijstvo in živilska industrija lahko v Evropi zapolnita le kakšno nišo, seveda jo morata prej najti. Tudi ta možnost pa je odvisna od prilagajanja zahtevam evropskih kupcev. Po vstopu v Evropo bo naša živilskopredelovalna industrija v težavah tudi zaradi hiperprodukcije hrane na območju Unije.

Gre zgolj za načelna opozorila ali tudi izkušnje?

Labanac: Da ne gre le za študije, lahko dokažejo izkušnje sosednje Avstrije. V težavah je njihova proizvodnja mleka in tudi mesna industrija.

Prav ti dve dejavnosti sta pri nas že v krizi, bo torej še slabše?

Labanac: V težavah je zlasti mesna industrija, Pomurka je v stečaju, težave ima obrat v Postojni, nič bolje se ne godi obratom Mesnine dežele kranjske v Škofji Loki in Ljubljani, v Kranju pa proizvodnjo že zmanjšujejo. Opisanim težavam je treba dodati še nesrečo v Pivki, kjer je požar v klavnici ogrozil skoraj polovico od 650 delovnih mest. Če bo do tega prišlo, bo prizadeto celotno območje.

In kaj se dogaja z denacionalizacijskimi za vračilo zemlje?

Labanac: Vsa zemlja je na podlagi zakona prešla v last sklada kmetijskih zemljišč. Kmetijske organizacije jo sedaj najemajo in tako povečujejo svoje stroške. Zato se njihov položaj slabša, enako velja tudi za delavce kmetijskih organizacij.

Gre predelovalnim podjetjem boljše?

Labanac: Boljše gre zlasti tistim, ki proizvajajo pijače, naprimer pivo in sadne sokove. Med pivovarnami je slaba le Štajerska pivovarna. Nekako v sredini so podjetja mlinske in pekarske industrije. Nestabilne tržne razmere lahko tudi v teh podjetjih povzročijo hudo krizo. Ogrožena bodo vsa podjetja, ki se ne bodo prilagodila zahtevam tržišča.

Ima vaš sindikat veljavno kolektivno pogodbo s tarifno prilogo?

Labanac: Prvo kolektivno pogodbo smo podpisali že leta 1991, dopolnitve pa dve leti kasneje. Veljavno tarifno prilogo smo podpisali lani novembra, velja do sklenitve nove.

Ste tudi vi zahtevali pogajanja o novi pogodbi in naleteli na gluha ušesa?

Labanac: Res smo tudi mi predlagali pogajanja. Na dan, ko naj bi sedli za mizo, so partnerji sporočili, da pogovor prelagajo na jesen, ne da bi preložitev obrazložili. Novi pogajalski skupini pa smo mi in naši partnerji že imenovali. Po odpovedi pogajanj smo se odločili počakati na jesen. Računamo, da nam lahko pomaga ekonomsko-socialni svet, če to ne bo zadoščalo, pa bomo morali tudi mi razmisliti o krepkejši akciji zoper takšno obnašanje delodajalcev.

Kolikšne plače prejemajo vaši člani?

Labanac: Podatki dokazujejo, da 90 odstotkov zaposlenih dobiva najmanj toliko, kot določa kolektivna pogodba naše dejavnosti. Naša enka je sedem odstotkov nad ravnijo izhodiščnih plač po splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. Velika večina podjetij se kolektivne pogodbe drži. Višina plač je seveda odvisna od poslovanja podjetij, na boljšem so torej pivovarji in delavci posameznih predelovalnih podjetij.

Če smo prav razumeli, člani vašega sindikata ne potrebujejo veliko pravne pomoči. Drži?

Labanac: Drži, vendar le zato, ker nismo čakali, ampak delovali preventivno. Tudi z javnimi protestnimi akcijami, nekatere so potekale v okviru ZSSS, smo preprečili še večje neumnosti pri lastninjenju in denacionalizaciji. Delovali smo tvorno, saj smo na zakone dajali pisne pripombe in predloge. Ker smo vplivali na njihovo vsebino, je položaj podjetij in zaposlenih zdaj še znosen.

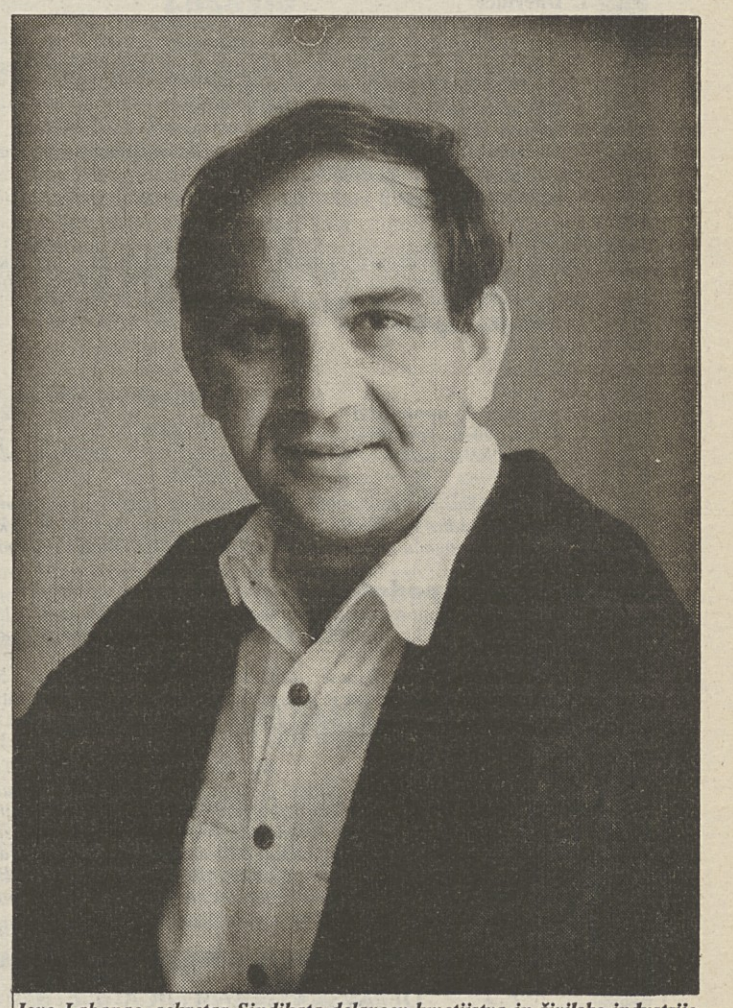

Jovo Labanac, sekretar Sindikata delavcev kmetijstva in živilske industrije Slovenije

Gledate na Slovenijo v Evropi zaskrbljeno ali optimistično?

Labanac: Vse je odvisno od rezultatov v prihodnjem letu, ki bo za kmetijstvo in živilsko industrijo velika prelomnica. Po hudi krizi v letih 1991 in 92 se je položaj kmetijskih in živilskih podjetij zaenkrat le umiril.

Franček Kavčič

DRŽAVNI SVET POVOZIL ŠE EN ZAKON

Državni svet je ta mesec z odložilnim vetom najprej onemogočil poskus obdavčitve beneficirane delovne dobe, zaradi česar je državni zbor moral izglasovati popravljeni zakon o dohodnini. Prejšnji teden pa je na ta način preprečil uveljavitev sprememb in dopolnitev zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji.

Sporne spremembe in dopolnitve stečajnega zakona so nastale med obravnavo predloga poslancev Demokratske stranke. Njihov predlog o prepovedi prodaje podjetij v stečaju članom poslovodnih ekip, stečajnim sodnikom in upraviteljem so poslanci SLS in drugih strank »slovenske pomladi« razširili tako, da so spremembe in dopolnitve zakona postale nepregledne. Dopolnilo o obveznih revizijah, ki naj bi bile opravljene pred slehernim stečajem, je »skuhal« Marijan Poljšak. Skupaj z drugimi zagovorniki revizij pred stečaji je izražal veliko skrb za zaščito narodnogospodarskih interesov. Opozarjal je tudi na privilegirance bivšega sistema, ki naj bi podjetja pehali v stečaj zaradi svojih koristi pri kasnejših privatizacijah.

Spremembe stečajnega zakona so državni svetniki postavili pod vprašaj, ker bi po njihovem mnenju ogrožale interese upnikov, še posebej zaposlenih delavcev. Znano je namreč, da morajo delavci velikokrat za stečaj skoraj prositi. Ko zahtevajo stečaj, jim pogosto odgovorijo, naj denar zanj kar sami založijo. Našteli bi lahko kar lepo število podjetij, ki več ne poslujejo, pa nihče ne poskrbi za njihovo ukinitev.

Državni svetniki so odložilni veto utemeljili zlasti z nasprotovanjem obvezni reviziji, ki naj bi bila opravljena pred vsakim stečajem, saj bi ga po nepotrebnem zavlekla, obenem pa še podražila. Nasprotovali so tudi spremembi zakona, po kateri bi stečajne upravitelje izbirali gospodarska zbornica in vlada. Takšno določilo bi po njihovem mnenju krnilo avtonomnost sodne veje oblasti.

Za državne svetnike je bila sporna tudi sprememba, ki naj bi krog tistih, ki podjetja v stečaju ne smejo kupiti, razširila z vodilne ekipe na vse, ki so bili v podjetju zaposleni pet let pred uvedbo stečaja. Takšna razširitev prepovedi nakupa podjetja v stečaju bi po mnenju svetnikov onemogočila samozaposlitev delavcev, nastajanje nadomestnih delovnih mest in uveljavljanje podjetniških idej delavcev.

Večina argumentov državnih svetnikov drži, saj so revizije podjetij v stečaju mogoče že sedaj. Tudi za ščitenje družbene lastnine so možnosti velike, le rezultati so dokaj piškavi.

Ob ponovnem glasovanju o spornih spremembah in dopolnitvah stečajnega zakona, zanj ni glasovalo dovolj poslancev. Ker o spornih spremembah niso ponovno razpravljali, ampak le glasovali, ne vemo, koliko so jih prepričali argumenti državnih svetnikov. Kakšni so stečaji v praksi, pa lahko preberete v okvirčkih, kjer navajamo primera, o katerih smo v Delavski enotnosti pisali v zadnjih mesecih.

Franček Kavčič

Milesovci čakajo skoraj leto dni

Podjetje Miles je nastalo po več fazah lastninjenja in prodaje delov bivšega Gradbenega podjetja Grosuplje (GPG). Gre za večjo mizarsko delavnico, ki je sedaj v večinski lasti Lesnine. Ta je lani kupila stroje, zemljišče in objekti pa so še v lasti GPG. Njihov direktor pravi, da je bilo podjetje že ob ustanovitvi nekakšen poskusni zajček in obsojeno na propad. Zaposleni so zadnje plače dobili pred desetimi meseci. Od novega leta so na čakanju. Njihov sindikalni predsednik Avguštin Anžlovar in sekretarka grosupeljske območne organizacije ZSSS Vilma Horvat kličeta vse, vendar v naši državi ni nikogar, ki bi ukrepal. Večinskih lastnikov težave skoraj trideset mizarjev ne skrbijo, saj jim očitajo, da se preživljajo s cvetočo sivo ekonomijo.

Silexovi delavci so stečaj pristavkali

Po dolgotrajni agoniji je sodišče prejšnji mesec uvedlo stečaj za Silex iz Blance. Ker delavcem podjetje več mesecev ni plačevalo ničesar, so obupani menili, da je zanje stečaj ugodnejši od negotovosti v podjetju, in so zadnji mesec zanj stavkali na svojih delovnih mestih. Ves mesec jim je stal ob strani le sindikat in jim pomagal z denarjem.

ROK ZA VLOŽITEV TERJATEV ZA TAM V STEČAJU SE IZTEKA

»Nove družbe, ki so zrasle na zdravih temeljih Tama, niso zaživele tako, kakor so pred stečajem Tama obljubljali predstavniki Sklada Republike Slovenije za razvoj in drugi odgovorni. Večina novih družb se srečuje z resnimi težavami, ena pa še sploh ni začela poslovati,« je dejal predsednik Neodvisnih sindikatov v bivšem Tamu Vladimir Pajek na tiskovni konferenci tega sindikata konec minulega tedna. Nove družbe imajo probleme zlasti zaradi tega, ker banke nimajo zaupanja vanje. Zato novim družbam kljub poroštvom sklada primanjkuje obratnih sredstev.

Sicer Tiskovno konferenco pa so sklicali zlasti zato, da bi svoje člane in bivše delavce Tama javno pozvali, naj oddajo pooblastila, na osnovi katerih bodo sindikati v stečajnem postopku v imenu delavcev vložili terjatve. Skrajni rok za oddajo pooblastila je 2. avgust. V tem sindikatu so doslej zbrali okrog 700 pooblastil. Neodvisni sindikati so pripravljeni v stečajnem postopku zastopati poleg svojih članov tudi tiste delavce, ki niso člani nobenega sindikata.

Pri zbiranju pooblastil je v minulih dneh prišlo do zapletov, saj so nekateri delavci podpisali pooblastilo za zastopanje v stečajnem postopku kar obema sindikatoma, ki sta delovala v bivšem Tamu – Skei in NSS. Funkcionarji obeh sindikatov tovrstne proleme sproti rešujejo.

Tam v stečaju dolguje delavcem premalo izplačane plače od maja 1991 do maja 1996, letošnji regres in druge neizplačane prejemke.

T. K.

BO 15 NEKDANJIH DELAVCEV AVTOTAPA NAŠLO PRAVICO?

V mariborskem podjetju Avtotap so lani odpustili 15 delavcev, o čemer smo v Delavski enotnosti že poročali. Prizadeti delavci so prepričani, da so bili odpuščeni zato, ker so mesec dni pred odpustom sodelovali v stavki za zakonite pravice delavcev, ki so jim jih delodajalci kratili. Prav tako so prepričani, da so bili odpuščeni nezakonito, zato so s pomočjo službe pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS za Podravje po pravico zatekli na Delovno sodišče v Mariboru.

Po besedah sekretarja območnega odbora Sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije **Stanislava Šajna** pa so lastniki Avtotapa (Renata Kokalj, ki je hkrati tudi direktorica, Janko Lešnik, Ivan Cigit in Milan Talič) uvedbo stečajnega postopka predlagali tik pred obravnavo sporne zadeve na Delovnem sodišču v Mariboru. Ker se je Avtotap znašel v stečajnem postoku, je bilo Delovno sodišče prisiljeno omenjeni postopek ustaviti.

»Zgrožen sem nad ravnanjem in moralo lastnikov Avtotapa in nad njihovi odnosom do svojih bivših sodelavcev,« pravi Stanislav Šajn.

Lastiki Avtotapa in odpuščeni delavci so bili namreč sodelavci v podjetju Avtotapetništvo, ki je zaradi težav na začetku devetdesetih let prešlo v last Sklada Republike Slovenije za razvoj. »Delavci so pričakovali, da jim bo sklad pomagal rešiti podjetje, namesto tega pa je za bagatelno ceno 64 tisoč mark 80-odstotni delež podjetja prodal trem zaposlenim,« pojasnjuje Šajn. »Novi lastniki so podjetje poskušali rešiti na plečih zaposlenih. Delavci, ki so v podjetju delali do stečaja, denimo plač za marec, april in maj sploh niso dobili. Sindikat bo v stečajnem postopku vložil terjatve za 32 delavcev, ki so bili v Avtotapu prikrajšani pri različnih prejemkih.«

V najtežjem položaju pa je 15 delavcev, ki so Avtotap tožili zaradi nezakonitega prenehanja delovnega razmerja. Ti delavci ne prejemajo denarnega nadomestila za čas brezposelnosti, saj v sklepu o prenehanju delovnega razmerja piše, da so izgubili delo po lastni krivdi. Da je ta sklep nezakonit, pa na sodišču doslej niso mogli dokazati, ker se je toženo podjetje znašlo v stečajnem postopku. Zato tudi po uvedbi stečajnega postopka za Avtotap delavci na zavodu za zaposlovanje ne morejo uveljavljati pravice do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti. Kako in kdaj bodo našli svojo pravico, jim sedaj ne zna pojasniti nihče? Očitno so ujeti v še eno past, ki v naši (ne)pravni državi omogoča delodajalcem, da nekaznovano kradejo delavce. Doklej bo naša država to še dopuščala?

T. K.

1. avgusta 1996

Sindikalna lista

Prvi del julij 1996

1. Dnevnice

– cela dnevnica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
– polovična dnevnica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
– znižana dnevnica (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	1.218,00
2. Kilometrina (od 26. 7. 96 dalje)	24,84
3. Ločeno življenje	45.345,00
4. Prenočišče - Povračilo sroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	11.336,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje marec–maj 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 74.001 SIT.

1. Jubilejne nagrade	
– za 10 let	37.001,00
– za 20 let	55.501,00
– za 30 let	74.001,00
2. Nagrada ob upokojitvi	222.003,00
3. Solidarnostne pomoči	74.001,00
Vir: Zavod RS za statistiko	*Strokovna služba ZSSS*

Opomba:
Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

Dopolnilni podatki

V skladu z zakonom o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) v sindikalni listi objavljamo podatke, potrebne za izvajanje sporazuma:

1. Minimalna plača za mesec julij, avgust in september 1996 54.570 SIT

2. Regres za letni dopust je v uspešnih podjetjih možno izplačati do višine povprečne plače v gospodarstvu za zadnje 3 mesece v bruto znesku; povprečna plača v bruto znesku za obdobje marec–maj znaša 115.624 SIT

Opomba:
Še največ vprašanj se v zadnjem času pojavlja pri uporabi eskalacije. Potrebno je upoštevati, da se eskalirajo izhodiščne plače po tarifnih in plačilnih razredih. Tarifnih razredov je v panožnih pogodbah devet, v podjetniških kolektivnih pogodbah pa so uveljavljeni podrazredi – plačilni razredi, ki jih je več. Vse te plače se v skladu s socialnim sporazumom v celoti eskalirajo.

Ponovno opozarjamo, da že več kot 6 let obračun plač po vrednosti točk ni skladen s kolektivnimi pogodbami.

Strokovna služba ZSSS

DELAVSKA HRANILNICA d. o. o.
Ljubljana, Dalmatinova 4

Ugodna posojila
za oddih članov sindikatov od T + 0 % do T + 2 %
v vaši Delavski hranilnici

Če želite preživeti zaslužen oddih v mirnem, prijaznem okolju Bohinjskega jezera, v Termah Zreče, Moravskih, Atomskih, Čateških, Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah, Hotelih Palace Portorož, Strunjan, Belvedere, Marina in Simonov zaliv v Izoli, se odločite za oddih s pomočjo posojila naše hranilnice.

Po napornih delovnih mesecih ih vsakodnevnih stresih si vzemite čas zase, za svojo dušo in telo, za svoj počitek in nabiranje novih moči.

Oddih lahko preživite v hotelih in zasebnih penzionih **z ugodnim posojilom, ki ga je za Vas posebej pripravila Delavska hranilnica.**

Posojilo vam odobrimo tri dni pred začetkom nastopa oddiha.

Prvi obrok zapade v plačilo z enomesečnim odlogom, torej potem, ko se vrnete z dopusta.

Cene 7-dnevnega bivanja se gibljejo od 22.050 tolarjev do 53.550 tolarjev na osebo.

H gornjemu znesku posojila lahko dobite še dodatek posojila v znesku 15.000 tolarjev za stroške, vezane na oddih (stroški goriva, turistična taksa, žeja).

Primeri izračuna posojila za najnižjo in najvišjo ceno:

7-dnevni oddih dveh članov družine po ceni 22.050 SIT

22.050 SIT x 2 = 44.100 SIT + 15.000 SIT = 59.100 SIT,
vrne se 61.902 SIT, rok vračila 6-mesecev, obrok = 10.317 SIT, zavarovanje posojila =390 SIT, stroški posojila 1.000 SIT.

7-dnevni oddih štirih članov družine z dvema otrokoma od 2 do 12 let po ceni 22.050 SIT in s 30% popustom za oba otroka

22.055 SIT x 2 = 44.100 SIT + 2 x 15.439 SIT + 15.000 SIT = 89.970 SIT
vrne se 78.073 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 13.013 SIT, zavarovanje posojila = 492 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

7-dnevni oddih dveh članov družine po ceni 53.550 SIT

53.550 SIT x 2 = 107.100 SIT + 15.000 SIT = 122.100 SIT,
vrne se 127.888 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 21.315 SIT, zavarovanje posojila = 806 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

7-dnevni oddih štirih članov družine z dvema otrokoma od 2 do 12 let po 53.500 SIT in 30% popustom za oba otroka

53.500 SIT x 2 = 107.100 + 2 x 74.900 SIT + 15.000,00 SIT = 197.000 SIT
vrne se 206.339 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 34.390 SIT, zavarovanje posojila = 1.241 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

Gornji izračuni so osnova, da lažje prilagodite strošek oddiha svojim finančnim možnostim.

Izračuni so narejeni na 6-mesečni rok vračila posojila in enomesečni odlog prvega plačila obroka.

Vsako posojilo bo izračunano individualno po vašem izboru cene.

Za tiste člane sindikatov, ki bi jim tudi ti obroki bili preveliko finančno breme, je izjemoma možen najem posojila tudi na sedem ali osem obrokov brez odloga prvega obroka.

Upamo, da je posojilna ponudba za člane sindikatov zanimiva, zato se vam priporočamo. Vse v zvezi z vašim posojilom in oddihom boste uredili v hranilnici osebno ali po telefonu.

Za vse podrobnejše informacije nas lahko pokličete po telefonu: 061/312098 ali 316881.

Želimo vam prijazen oddih.

Direktor
Jože Stegne

sindikalni ZAPISNIK

LESARJI SO S POVEČANO ČLANARINO MOČNEJŠI

Za navideznim mirom v lesarstvu se skrivajo kar hudi nerešeni problemi, pravi sekretar Sindikata lesarjev Slovenije (Sinles) Marjan Ferčec. Nevarnost novih stečajev in odpuščanja presežnih delavcev namreč še ni minila. Tudi lesarji bi radi novo kolektivno pogodbo, njihovi partnerji pa pristajajo le na pogajanja o novih rešitvah nekaterih perečih problemov.

Najhujša težava lesarskih podjetij je predrag denar, svojega namreč nimajo. Pretežnim izvoznikom, med lesarji jih je veliko, povzroča obilo težav tudi precenjeni tolar. Direktorji izvoznih lesarskih podjetij že najavljajo, da bodo letošnje izgube merili v milijonih mark. Relativno dobro gre le tistim, ki so se pravočasno prilagodili zahtevam razvitih trgov. Vsi ti so izboljšali kakovost in prodajajo v višjih cenovnih razredih. Padec cen na svetovnih trgih, kjer se uveljavljajo ceneni dobavitelji z Vzhoda, pa je tudi zanje zelo nevaren.

Nova delovna mesta so v malih podjetjih

Marjan Ferčec meni, da med najboljša podjetja spadajo Svea, Lipa, Garant, Nova oprema in mogoče še katero. Dobro poslujejo tudi zdravi deli podjetij, nastali iz nekaterih bivših velikanov, Bresta, Mebla, Lesne, Alplesa, Novolesa in Intala.

Razveseljivi so tudi podatki o 2800 malih zasebnih lesarskih podjetjih, ki po predvidevanjih dajejo kruh več kot 7000 ljudem. Ta so kar precej zapolnila izgubo 17.000 delovnih mest, ki so propadla v bivših velikih lesarskih podjetjih. Ferčec pravi, da so vsi podatki le približni, točne bo imel šele prihodnje leto, ko se podjetja v registru ne bodo več vodila po velikosti, ampak le po dejavnosti.

Nekatera podjetja so zaradi težav v poslovanju in drugih vzrokov postala last Sklada. Po težavah, ki so prejšnja leta pestile pohištveno industrijo, so zaradi letošnje dolge zime prišli v težak položaj še proizvajalci stavbnega pohištva. Eden od njih je KLI Logatec, kjer poteka uspešna sanacija.

Le Lesonit in Garant že leto dni poslujeta kot delniški družbi. Večina podjetij pa nima niti prvega soglasja. Lastninjenje torej na položaj lesarskih podjetij še ni vplivalo.

Lesarji so leta 1991 kolektivno pogodbo dejavnosti podpisali med prvimi, dopolnjeno pa oktobra lani. Pogodba velja do konca letošnjega leta oziroma do sklenitve nove. Veljavnost tarifne priloge je vezana na socialni sporazum in splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo.

Lesarji hočejo preglednejše plačilne liste

Pogajanja o novi pogodbi z delodajalci se še niso pričela. Delodajalci se jim upirajo menda zaradi še vedno slabega položaja podjetij. Ferčec računa, da se bodo v jeseni vseeno začela, saj se je treba dogovoriti o plačevanju pričakovanih rezultatov dela, dopustih, delovnem času in še marsičem. Zaposleni zahtevajo tudi preglednejše plačilne liste.

Čeprav so izhodiščne plače enake, po statističnih podatkih plače v lesarstvu za gospodarstvom zaostajajo za dvajset odstotkov. Ferčec ocenjuje, da je takšno stanje posledica zavestnega nespoštovanja kolektivne pogodbe in razporejanja zaposlenih v prve štiri tarifne razrede. Nekatera podjetja ravni plač po kolektivni pogodbi za lesarstvo ne dosegajo. Zaostajanje plač pa je tudi posledica napačnih izračunov, je prepričan Ferčec. Odgovorni v podjetjih si po svoje razlagajo zlasti pričakovane rezultate dela in stoodstotno plačo.

V lesarstvu je zdaj 21.000 zaposlenih, več kot 19.000 jih je včlanjeno v sindikat lesarstva. Sinles je torej večinski sindikat v lesarstvu. Kolektivno pogodbo podpisal tudi sindikat iz sesta KNSS, kasneje pa je k njej p stopil še Pergam.

Marjan Ferčec, sekretar Sindik ta lesarjev Slovenije

Eden večjih uspehov sindik ta lesarjev je povečanje član rine na en odstotek bruto pla Povečana članarina je sindika omogočila napolnitev posebne sklada, ki bo med drugim m menjen za financiranje različ zavarovanj članstva. Ferč pravi, da ta sklad zelo krepi m sindikata lesarjev.

V skladu naloženi denar bo po potrebi uporabili tudi za sta vko. Po uspešnem zbiranju član rine prek Delavske hranilnice, katero so zelo zadovoljni, bodo predlagali tudi sindikatom podje

Sindikalni zaupniki lesarjev bodo jeseni zbrali na novem s minarju. Govorili bodo zlasti nadzoru izvajanja kolektivne p godbe, delavskem delničarstv soupravljanju. Predsedniki si dikatov podjetij in drugi sindika zaupniki naj bi pridobili znan za čimbolj samostojno delo.

Franček Kav

KONEC PRETRESOV V ORMOŽU

»Gospodarski rezultati v občini Ormož niso bili v zadnjih letih nikoli izjemno dobri, prav tako pa tudi ne izrazito slabi,« pravi sekretarka v območni organizaciji ZSSS za Podravje in ormoške krajevne pisarne *Mira Žličar*. »Glede na razmere v podravski regiji dosega ormoško gospodarstvo že dalj časa povprečne rezultate, kar mu zagotavlja določeno stabilnost.«

V Ormožu je sedaj nekaj več kot 5300 delovno aktivnih prebivalcev, brezposelnih pa je okoli 1400. Brezposelnost v občini je 22,4-odstotna, to je približno takšna kot v podravski regiji.

V zadnjem času so pozornost javnosti pritegnile spremembe v Carrera Opticu, ki izdeluje okvirje za očala ter različna športna in sončna očala. »Podjetje Carrera Optic, ki je imelo zadnje leto nekaj težav, je dobilo italijanskega lastnika. V njem je za nedoločen čas zaposlenih okoli 600 delavcev, blizu 100 pa za določen čas. Delavci upajo, da bo podjetje s pomočjo novih lastnikov težave premagalo. Sicer pa je Carrera Optic eno največjih izvoznih podjetij na tem koncu Slovenije. Kljub težavam so delavci prejemali plače po kolektivni pogodbi, pravi Žličarjeva.

»Tudi v Tovarni sladkorja v Ormožu prejemajo delavci plače po kolektivni pogodbi. Tovarna je že olastninjena lastninjenje in delničarji so se že sestali na prvi skupščini. Vrednost tovarne je tako velika, da delavci niso mogli postati večinski lastniki,« pravi Žličarjeva. »Ne glede na to pa čutijo delavci v tovarni socialno varnost, saj ima vedno dovolj dela in zagotovljeno mesto v prehrambenopredelovalni industriji Slovenije.«

»Preoblikoval se je tudi bivši Kmetijski kombinat. Iz njega se je razvila delniška družba z več družbami, ki poleg redno zaposlenim občasno nudi delo tudi sezonskim delavcem in brezposelnim.«

»Nekdanji obrat Peka je prevzel zasebnik, ki je bil prej vodja obrata. Podjetje se sedaj imenuje Moda 33. V njem je ohranilo zaposlitev 160 delavk in delavcev,« pravi Žličarjeva. »Nekaj težav je imela tudi opekarna Ograd, vendar sedaj vlada v podjetju socialni mir. Uspešno posluje tudi Plastdispenzer, ki izdeluje Pec figurice, njegovi delavci imajo plače po kolektivni pogodbi.«

v Ormožu sedaj ne grozi stečaj nobenemu podjetju. »Optiplast je v stečajnem postopku že od leta1994, pa še ni končan. Pred kratkim je bil objavljen tudi stečaj Marlesove Notranje opreme iz Središča ob Dravi, vendar delavcev ni posebej prizadel, saj podjetje že dalj časa ni poslovalo. Nekaj težav imajo v Gosadu v Središču ob Dravi, ki je sestavni del Droge iz Portoroža. V tem obratu bodo morda prisiljeni odpustiti manjše število trajno presežnih delavcev.«

Mira Žličar: sekretarka ZSSS v Ormožu

Še najboljše gre zadnje ča ormoškim trgovcem, saj priha čez mejo iz sosednje Hrvaške ze veliko kupcev. Če bodo Ormožan ci to znali izkoristiti, lahko ta ko postane nekaj takega, kot je Slovence avstrijska Lipnica.

Najtežje pa je ta čas nekaten delavcem pri zasebnih delodaj cih. »Med delavci pri obrtnik in zasebnih delodajalcih je ma članov sindikatov. Veliko delavce tiho pristaja na kršenje pravic, k se bojijo za delo. Na sindikate ponavadi zatečejo po pomoč, k je že prepozno,« pravi Mira Žličar »Danes bi težko našli zasebne delodajalca, ki dosledno izpolnju našo delovnopravno zakonodaj To za državne organe, ki so dolž skrbeti za spoštovanje delovn pravne zakonodaje, ni ravno spo budna ocena.«

Tomaž Ki

ZA NOVO

PEDIATRIČNA KLINIKA Ljubljana

OTROCI JO POTREBUJEMO!

PRISPEVAJTE PO SVOJIH MOČEH!

ŽIRO RAČUN: 50101-654-41037.

HVALA.

OBJAVE O PRISPEVKIH PREBERITE V REVIJI OTROK IN DRUŽINA.

KULTURNIKI VERJETNO NE BODO STAVKALI

O podpisu sprememb kolektivne pogodbe za kulturne dejavnosti smo poročali že pred tremi tedni. Vodstvo Sindikata kulture Slovenije je spremembe, ki jih šteje za svoj uspeh, prejšnji teden predstavilo na tiskovni konferenci. Podpis sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe bo verjetno zadoščal za preklic napovedanega kulturnega molka. Sindikat pa še naprej zahteva spoštovanje kolektivne pogodbe in enak regres kot v gospodarstvu.

Predsednik sindikata **Rajko Stuparjevič** je uvodoma povedal, da sindikat še naprej pridobiva člane in ima zdaj 2800 članov, torej četrtine zaposlenih v kulturi. Od dvema mesecema je glavni pogovor sindikata kulture od vlade zahteval, naj uredi tisto, kar je dogovorili s prejšnjim kulturnim ministrom. Glavna zahteva bila podpis sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe, ki je prejšnji minister že parafiral, po njegovi zamenjavi pa so obležale v predalih.

Zahtevam sindikata so na ministrstvu prisluhnili zelo hitro, kot je povedala **Karmen Leban**, sekretarka odbora sindikata za ljubljansko območje, so se mogoče nagnili za oktober napovedanega kulturnega molka, posebne oblike stavke kulturnikov.

Podpisane spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe so po Stuparjevih besedah za sindikat sprejemljiv kompromis. Neuresničena je ostala zahteva za izplačilo zamudnih obresti za premalo izplačane plače v letu 1991. Te so prejeli vsi delavci družbenih dejavnosti, izjema so le zaposleni v republiških kulturnih zavodih, ki dobivajo plačo iz proračuna. Ker se pristojni na to zahtevo še niso odzvali, je za izplačilo zamudnih obresti sindikat že začel vlagati tožbe.

Spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe bodo izboljšale položaj starejših umetnikov (moških nad 55 let z najmanj 35 leti delovne dobe in žensk nad 50 let s 30 leti delovne dobe), ki bodo lahko, če bodo s tem soglašali, razporejeni na drugo delo v okviru zavoda. Boljše bo tudi članom umetniških ansamblov, naprimer pihalcem, ki so dobili pravico do skrajšanega delovnega časa. To naj bi bila priprava za beneficiranje njihove delovne dobe.

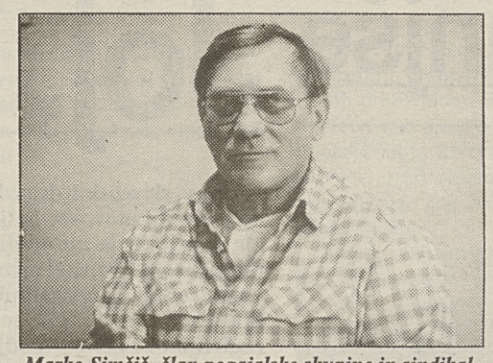

Marko Simčič, član pogajalske skupine in sindikalni zaupnik MGL

Kulturni delavci so na boljšem tudi za 15-odstotni dodatek za delo v neenakomerno razporejenem delovnem času. Nove so tudi določbe, ki zavodom nalagajo sprejetje meril za plačevanje vskoka v predstavo (nadomestitev odsotnega umetnika).

Čeprav je sindikat dosegel izpolnitev skoraj vseh zahtev, vodstvo nima mandata za odpoved napovedanega kulturnega molka. O tem bo glavni odbor odločal na septembrski seji. Poleg zamudnih obresti sindikat zahteva še dosledno spoštovanje podpisane kolektivne pogodbe in enak regres, kot ga prejemajo zaposleni v gospodarstvu.

Marko Simčič, član pogajalske skupine in gledališki igralec, je povedal, da imajo delovno razmerje za nedoločen čas le tisti, ki so bili v gledališčih že zaposleni. Vse nove gledališčnike pa direktorji po navodilih zaposlujejo le za določen čas. Mladi so zato zelo odvisni od simpatij direktorjev. V sindikatu takšnemu zaposlovanju ne nasprotujejo, zahtevajo pa, naj bo takšno delo boljše plačano.

Spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe za kulturne dejavnosti so dolžni izvajati zlasti direktorji. Nekatere določbe morajo čimprej konkretizirati v statutih zavodov. Takoj morajo pripraviti tudi nove pogodbe, saj spremembe kolektivne pogodbe veljajo že od prvega avgusta.

F. K.

SPORAZUM O SODELOVANJU MED OBMOČNIM POLICIJSKIM SINDIKATOM V MARIBORU IN OBMOČNO ORGANIZACIJO ZSSS ZA PODRAVJE

Območni odbor policijskega sindikata Slovenije v Mariboru in Območna organizacija Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za Podravje sta konec minulega leta v rekreacijskem centru mariborskih policistov v Limbušu pri Mariboru svečano podpisala dogovor o medsebojnem sodelovanju. Obe območni organizaciji sta s podpisom dogovora obvezali, da bosta sodelovali »pri uskrajevanju skupnih interesov v zvezi z ekonomskimi in socialnimi pravicami ter položajem delavcev ter nudenju medsebojne pomoči izvajanje skupnih interesov na področju, na katerem delujeta«.

Na priložnostni svečanosti ob podpisu dogovora o medsebojnem sodelovanju je predsednik območnega policijskega sindikata Maribora Vlado Marinič poudaril, da gre za podpis prvega takšnega dogovora med sorodnimi sindikati v Podravju. »Sindikalisti varujemo pravice delavcev oziroma članov v odnosu do delodajalcev, poleg tega pa članom nudimo pravno pomoč in se borimo za boljše pogoje dela in višji standard delavcev,« je dejal Marinič. Izrazil je upanje, da bo mariborski območni policijski sindikat pri uresničevanju vseh omenjenih nalog tvorno sodeloval s podravskimi svobodnimi sindikati. »Če bo naše sodelovanje tako uspešno, kot si želimo, bomo vsi skupaj močnejši v odnosu do delodajalcev in vlade, delavcem pa bomo izborili pravice, ki jim gredo,« je dejal.

Sekretarka območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov za Podravje Vekoslava Krašovec je dejala, da so bili veseli pobude območnega policijskega sindikata za sklenitev dogovora o sodelovanju. »Naša območna organizacija ZSSS dobro sodeluje z vsemi sindikati, pisni sporazum o sodelovanju pa sklepamo tokrat prvič. Koristno bi bilo, če bi zapisano v tem dogovoru postalo temelj sodelovanja med obema sindikatoma na vseh ravneh,«

Sekretarka območne organizacije ZSSS za Podravje Vekoslava Krašovec in predsednik območnega policijskega sindikata v Mariboru Vlado Marinič podpisujeta dogovor o sodelovanju

je dejala Krašovčeva. Izrazila je upanje, da bo podpisani dogovor zaživel tudi v praksi in da se bodo na njegovi osnovi stkale tesne vezi med sindikalnimi zaupniki iz obeh sindikatov, ki si prizadevajo za iste cilje – blaginjo delavcev.

T. K.

ZSSS ZASTOPA 641 DELAVCEV HIDROMONTAŽE V STEČAJU

Predstavniki območnega odbora Sindikata gradbenih dejavnosti za Podravje so takoj po uvedbi stečajnega postopka nad Hidromontažo vse svoje člane v tem podjetju pozvali, naj do določenega roka odkažejo pooblastila, na osnovi katerih bo sindikat v stečajnem postopku vložil terjatve zanje. Do roka je na območni sindikat poslalo pooblastilo 641 njih delavcev Hidromontaže, ki so člani ZSSS. Za vse pravokovne službe območne organizacije ZSSS za Podravje na sodišču že vložile terjatve.

Tisti bivši delavci Hidromontaže, ki niso člani sindikata, in tisti ki niso oddali pooblastila nobenemu sindikatu, lahko terjatve v stečajnem postopku prijavijo še sami na sodišču do 14. avgusta. Po tem roku na sodišču ne bodo mogli več uveljavljati nobenega zahtevka za poplačilo terjatev.

T. K.

JEKLOTEHNA INDEL V STEČAJU

Okrožno sodišče v Mariboru je prejšnji teden uvedlo stečajni postopek za Jeklotehno Indel, ki je dajala delo in kruh okoli 300 delavkam in delavcem. Za stečajno upraviteljico je sodišče imenovalo diplomirano ekonomistko Dragico Razboršek.

To podjetje je začelo poslovati na začetku leta, ko je delniška družba Jeklotehna na svoje hčerinsko podjetje prenesla veleprodajne zaloge. Vendar pa so nad temi zalogami imele hipoteko banke, ki so prenosu premoženja nasprotovale. Ko je sodišče spor rešilo v prid bank, so morali v Jeklotehni zaloge čez noč prenesti nazaj na delniško družbo, Jeklotehni Indel pa so se skrajno zožile možnosti za delo in poslovanje. Zato je vodstvo hčerinskega podjetja delavce najprej poslalo na kolektivni dopust, nato pa domov na čakanje.

Ob stečaju je izgubilo zaposlitev 165 delavk in delavcev. Za preostale so uspeli najti delo v Jeklotehni Trgovini.

Sodišče je imenovalo stečajnega upravitelja še za eno hčerinsko podjetje Jeklotehne-Jeklotehno Storitve, za katero je stečajni postopek uvedlo že prejšnji mesec. Stečajni upravitelj je diplomirani inženir metalurgije Iztok Kocjančič, ki je sicer direktor Tovarne kos in srpov v Lovrencu na Pohorju. Zaradi stečaja Jeklotehne Storitev se je moralo na zavodu za zaposlovanje prijaviti med brezposelne 19 delavcev.

T. K.

KAJ DELAJO

V območnih organizacijah

Zasavje

Vroča jesen

Čeprav so na sodiščih letne počitnice, pravna služba pri območni organizaciji julija beleži bistven porast zadev, ki jih člani sindikata želijo uveljaviti pri delodajalcih. Gre za premalo izplačane plače, regrese, ureditev delovnih razmerij, zahtevke iz stečajev in prisilnih poravnav.

Sindikalni zaupniki in predsedniki sindikatov podjetij in družb ob svojih delovnih obiskih na sedežu območnega sindikata največ vprašanj postavljajo s področja uveljavitve socialnega sporazuma, predvsem ureditve izhodiščnih plač, izplačila regresa in uporabe eskalacije.

Po najbolj črnih napovedih se obeta vroča sindikalna jesen, saj je ob lastninskem preoblikovanju podjetij vse več groženj o radikalnem zmanjšanju zaposlenih in s tem v zvezi najav novih kontingentov presežnih delavcev.

Rekreacijska balinarska liga

V Trbovljah poteka že nekaj let pod pokroviteljstvom Območne organizacije ZSSS Zasavje rekreacijska balinarska liga. V letošnje tekmovanje je vključenih 18 ekip, z nad 100 tekmovali vseh starostnih kategorij.

V spomladanskem delu v I. Ligi vodi ekipa Gostišča BRIN pred Mesarstvom Trebušak in Bistrojem CERAR. V II. ligi vodi druga ekipa Gostišča BRIN, pred ekipo PROTOTIP CENC in Cementarno

Ob zaključku ligaškega tekmovanja bo srečanje vseh tekmovalcev. Reprezentanca najboljših, ki jih določi ligaški odbor, bo igrala proti ekipi, ki jo določijo z anketo kapetani vseh ekip. Najboljša ekipa bo prejela prehodni pokal našega sindikata.

Ciril Urek

Ljubljana in okolica

Priznanja sindikalnim zaupnikom

Območni odbor sindikata državnih in družbenih organov Ljubljane in okolice ter Območni odbor sindikata komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Ljubljane in okolice sta na slavnostni seji 19. Junija ob 5. Obletnici svojega delovanja (prvi območni odbor je bil ustanovljen 25. junija 1991 – na dan državnosti, drugi pa 30. maja 1991) podelila priznanja nekaterim svojim članom, ki že peto leto opravljajo delo sindikalnih zaupnikov.

Priznanja so prejeli:
Vanja Forjanič (Ministrstvo za okolje in prostor),
Tatjana Pinterič (Ministrstvo za pravosodje, UIKS-Zavod za prestajanje kazni zapora Ljubljana),
Zlatko Jakiša(Urad predsednika Vlade Republike Slovenije),
Marjetka Dlesk (Upravna enota Ljubljana),
Dušan Milič (Krajevna skupnost Trnovo) in
Dušan Sterle (Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije) in Sindikata državnih in družbenih organov ter
Vasja Piškur (Javna razsvetljava, d.d.),
Hugo Weber (J. P. Vodovod-Kanalizacija),
Črtomir Jaramaž (Komunalno podjetje Ljubljana),
Janez Hočevar (J. P. Parkirišča) in
Peter Erman (J. P. Komunalna energetika)
iz sindikata komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Stane Zupančič

V republiških odborih

SKEI – Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

IZHODIŠČNE PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI DEJAVNOSTI ZA MESEC JULIJ, AVGUST IN SEPTEMBER 1996

V skladu z določili Kolektivne pogodbe za dejavnost kovinskih materialov in livarne ter kovinsko in elektroindustrijo Slovenije (Ur. l. RS, št. 37/96) podpisniki kolektivne pogodbe dejavnosti skupno objavljamo izhodiščne bruto plače za letošnje tretje trimesečje (julij, avgust, september):

Zahtevnostna skupina, tarifni razred	Relativno razmerje	Izhod. bruto plača
I. enostavna dela	1,00	48.165
II. manj zahtevna dela	1,12	53.945
III. srednje zahtevna dela	1,25	60.206
IV. zahtevna dela	1,45	69.839
V. bolj zahtevna dela	1,60	77.064
VI. zelo zahtevna dela	1,90	91.514
VII. visoko zahtevna dela	2,25	108.371
VIII. najbolj zaht. dela	2,60	125.229
IX. izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,10	149.312
Eskalacija	2%	

Podpisniki kolektivne pogodbe

Sindikat poklicnih gasilcev Slovenije

Slovenski gasilci so med boljšimi v Evropi

V začetku julija sta se udeležila v Cluju mednarodne konference sindikatov poklicnih gasilcev srednje in vzhodne Evrope v Romuniji tudi dva naša člana in sicer predsednik Sindikata poklicnih gasilcev Slovenije Bogdan Godnič iz Ajdovščine in Alenka Rosi iz ZGRS Maribor sta pripravila poročilo. Iz njega povzemamo:

Na konferenci so sodelovali sindikati Romunije, Češke, Poljske, Slovaške, Madžarske, Litve, Estonije, Švedske, Danske, Velike Britanije, Makedonije in Slovenije Predstavniki Češke, Velike Britanije, Danske, Švedske in seveda gostiteljice so predstavili svojo organizacijo, izkušje, stanje v poklicnem gasilstvu in kaj pričakujejo v bodoče. Udeleženci so ss svojimi predlogi dopolnili Evropsko listino poklicnih gasilcev, v kateri so zahteve glede urejanja delovnopravnega položaja gasilcev, ki jih je pripravil mednarodni sindikat javnih služb.

V zaključku piše, da je povezovanje sindikatov poklicnih gasilcev Evrope nujno za dosego skupno zastavljenih ciljev in uveljavitev Evropske listine. Gasilci so izpostavljeni številnim rizikom. Ker je ogroženo je njihovo zdravja in tudi življenje, jim je treba urediti delovne pogoje, zdravstvene standarde, pokojnine ipd. Vlade in občine naj bi jim dale večjo vlogo pri odločanju porabe in delitve finančnih sredstev. Negativno stanje je v deželah, kjer so gasilske enote v sestavi vojaških. Veliko zahtev se nanaša na boljšo opremljenost in organizacijo izobraževanja in usposabljanja gasilcev.

Iz poročila povzel
Miloš Mikolič, sekretar

Skrb za varstvo okolja je še vedno premajhna

Naložbe so vse manjše

Medtem ko se je v prvih dveh, treh letih po osamosvojitvi onesnaženost okolja v Sloveniji precej zmanjšala, zdaj spet raste. Vzrok je v obsegu industrijske proizvodnje: takoj po osamosvojitvi se je le-ta močno zmanjšala, zdaj pa ima Slovenija eno najvišjih gospodarskih rasti med državami v tranziciji. Močno raste tudi število avtomobilov; nedavno je v Ljubljani prišlo do prvega »velemestnega« načina onesnaženja ozračja. Obilje avtomobilskih izpušnih plinov je skupaj s plini iz ljubljanske toplarne in poletno vročino zrak v mestu napravilo zdravju močno škodljiv. Tako se razkorak med ekonomsko in ekološko uspešnostjo gospodarske preobrazbe že povečuje. Po onesnaževanju okolja smo še daleč od Evropske unije, slabo pa je, da se delež sredstev za varovanje okolja v družbenem proizvodu že dve leti zmanjšuje. Pred dvema letoma smo za potrebe varstva okolja izdali 1,66 odstotka družbenega proizvoda, lani še 1,50 odstotka, letos pa je za te namene

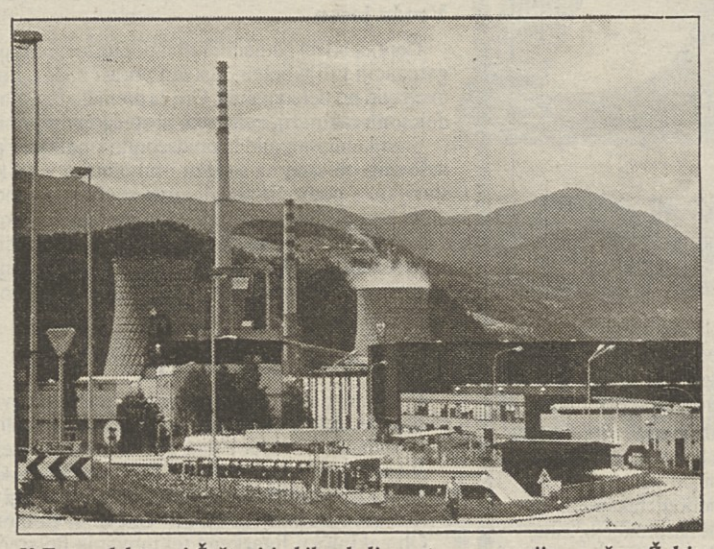

V Termoelektrarni Šoštanj je bila okoljevarstvena sanacija uspešna. Žal je takšnih naložb premalo, da bi izboljšale varovanje okolja.

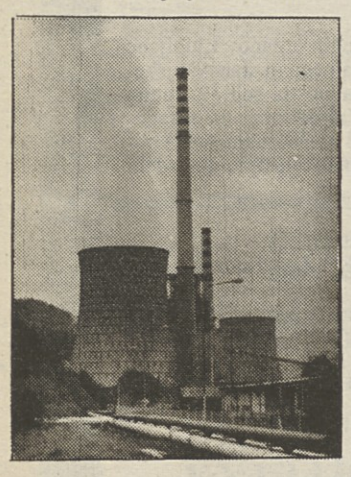

na voljo le 1,03 odstotka. Delež družbenega bruto proizvoda za okoljevarstvene namene torej ne sledi povečevanju onesnaževanja, saj bo letos ta vsota padla približno na raven pred letom 1994. Lani in predlani so se sredstva za varstvo okolja povečala predvsem zaradi naložb v sanacijo četrtega in petega bloka Termoelektrarne Šoštanj. Medtem je sicer začel delovati ekološko razvojni sklad, toda njegova sredstva, letošnji delež v bruto proizvodu znaša komaj o,12 odstotka, niso dovolj visoka, da bi odtehtala zniževanje proračunskih sredstev za varstvo okolja. Naložbe v varstvo okolja padajo tudi po zaslugi gospodarstva, katerega vložki so se po dveh letih skorajda prepolovili. Stabilni so le deleži porabe za tekoče okoljevarstvene izdatke, za fukcioniranje okoljevarstvenih služb in obstoječih okoljevarstvenih zmogljivosti.

Evropi se moramo približati na mnogih področjih še pred formalnim vstopom v EU. Eno med njimi je varstvo okolja. Njegov pomen se še povečuje ob bojazni, da nam razvitejši partnerji ne bi vsiljevali zastarele in okolju neprijazne proizvodnje in tehnologije.

B. R.

S 1. JULIJEM JE ZAČEL VELJATI ZAKON O IZVAJANJU SOCIALNEGA SPORAZUMA IN HKRATI ZAKON O DAVKU NA IZPLAČANE PLAČE IN SPREMEMBE ZAKONA O PRISPEVKIH ZA SOCIALNO VARNOST.

Socialni sporazum in komentar Braneta Mišiča skupaj z nekaterimi prilogami v brošuri

PLAČE ´96
PLAČE ´96
PLAČE ´96
PLAČE ´96
PLAČE ´96
PLAČE ´96
PLAČE ´96
PLAČE ´96
PLAČE ´96
PLAČE ´96
PLAČE ´96
PLAČE ´96

Brošuro lahko naročite pri ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni 061/321-255, 1310-033, faks 311-956.

Naročilnica – Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo ..... izvod(ov) brošure PLAČE' 96 po 1.500,00 SIT (+ 5% p. davek). Naročeno pošljite na naslov: .....

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku 2. Ind. naročnik – plačilo po povzetju

Žig Podpis naročnika .....

Rok za vložitev certifikatov se počasi izteka

Joj, kam bi del?

Precej slovenskih državljanov, lastnikov še neporabljenih lastninskih certifikatov, vse bolj zaskrbljeno pogleduje na koledar. Naglo se približuje zadnji dan septembra, ko naj bi po dosedaj znanih podatkih potekel zadnji rok za vlaganje certifikatov prek javnih prodaj. Po neuradnih podatkih naj bi bilo še za okoli 100 milijard tolarjev certifikatov, ki jih lastniki sploh še niso poskusili zamenjati za delnice podjetij. Zato se potihem vse več govori, da bo vlada podaljšala rok za javne prodaje podjetij. Po poteku roka se bo namreč lastninilo še precej podjetij, pred vrati je še lastninjenje državnih podjetij. Kljub tem še odprtim, toda meglenim možnostim za vlaganje certifikatov je najbolje ne računati nanje, ampak zamenjati certifikate za delnice kakega podjetja, v katerem še poteka javna prodaja ali pa se bo pred iztekom septembra začela.

Gorenje je med zanimivejšimi podjetji za vlagatelje certifikatov, zato ne dvomimo, da ne bi prodalo vseh delnic, namenjenih za javno prodajo.

Na Agenciji za privatizacijo smo se pozanimali za spisek podjetij, v katerih teče javna prodaja. Poslali so nam spisek sedmih podjetij. V enem, Gradisu SPO iz Ljubljane se je medtem javna prodaja že iztekla (31. julija), v javni prodaji pa je oddal samo 6 odstotkov vrednosti podjetja. Prav v kratkem se bo iztekla javna prodaja tudi v podjetjih Gruda Export-Import iz Ljubljane (6. avgusta) in Juteksu iz Žalca (8. avgusta). Gruda prodaja 30, Juteks pa 8 odstotkov vrednosti podjetja v javni prodaji. Gorenju iz Velenja se bo javna prodaja 15 odstotkov podjetja iztekla 23. avgusta, Mlaju iz Zadobrove dan kasneje (prodaja 29 odstotkov podjetja), podjetju TUS KO-SI iz Slovenj Gradca 31. avgusta, prodaja pa 30 odstotkov podejtja v javni prodaji. IMP Klimat bo javno prodajo, ki ji je namenil 22 odstotkov podjetja, zaključil 5. septembra.

Iz Agencije za privatizacijo smo dobili še spisek enajstih podjetij, ki so tako rekoč tik pred začetkom javne prodaje. Tri med njimi za datum že vedo. V GG Bled naj bi se javna prodaja petine podjetja začela 5. avgusta, na isti dan pa tudi prodaja 12 odstotkov podjetja Tub Swaty iz Maribora. Slovenijales Stolarna Dobrepolje bo 19 odstotkov podjetja začela prodajati 19. avgusta. Pripravljena pa so tudi podjetja VGP Hidrotehnik iz Ljubljane, ki bo prodal 15 odstotkov podjetja na javni prodaji, PPC Gorenjski sejem (30 odstotkov), Inles Hrast, Dolga vas (20 odstotkov) LIZ Inženiring iz Ljubljane (20 odstotkov) Intertrade ITA iz Ljubljane (30 odstotkov), Kema iz Puconcev (9 odstotkov), Color Medvode (desetino) in Intes Maribor (40 odstotkov vrednosti podjetja).

B. R.

Stroški dela med največjimi sovražniki konkurenčnosti

Urna postavka presega deset mark

Zadnja anketa zbornične službe za konjunkturo in ekonomsko politiko med direktorji industrijskih in trgovskih podjetij je izoblikovala novo lestvico desetih dejavnikov, ki najbolj negativno vplivajo na konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Na prvem mestu so vsi domači stroški na enoto proizvoda, na drugem uprava in predpisi, na tretjem industrijska politika in na zadnjem dostopnost do kapitala. Plače in stroški dela so tako uvrščeni v prvo in četrto vrsto, deloma še v sedmo pod rubriko dodatni stroški dela.

Povprečni strošek plače na zaposlenega, ki je za delodajalce le del celotnega stroška dela, čeprav najpomembnejši, se je aprila glede na marec povečal za 4,4 odstotka. V gospodarstvu se je povečal za 3,4 odstotka, v negospodarstvu pa za 6,7 odstotka. Strošek plače je bil aprila za 89,6 odstotka višji od neto plače, v gospodarstvu pa za 87,5 odstotka. Podjetniki, zlasti izvozniki, te stroške radi preračunavajo v markah. Po takem izračunu je bil aprila povprečni strošek plače za 4,3 odstotka višji od marčevskega, pri tem pa v gospodarstvu za 3,3 in v negospodarstvu za 6,6 odstotka. Razmerje med povprečnim stroškom plače v negospodarstvu in gospodarstvu je bilo 1: 1,28. Dajatve delodajalca na bruto plačo so znesle 19,9 odstotka, delojemalca pa 22,1 odstotka. Povprečna urna postavka stroška plače je brez dodatnih stroškov dela aprila znesla v gospodarstvu 796 tolarjev ali 8,8 marke, v industriji in rudarstvu pa 717 tolarjev ali 7,9 marke. Skupaj s stroški prevoza na delo, regresom za prehrano in regresom za dopust se je urna postavka v gospodarstvu povečala na 921 tolarjev ali na 1o,2 marke. Povprečna urna postavka stroška dela v slovenskem gospodarstvu, ki poleg naštetega upošteva tudi plačani odmor za malico, pa je v gospodarstvu znesla 981 tolarjev ali 10,8 marke, v industriji pa 897 tolarjev ali 9,9 marke.

Delodajalcem oziroma njihovim predstavnikom menedžerjem gredo v nos poleg plač zaposlenih tudi njihove lastne. Toda plače zaposlenih primerjajo s plačami zaposlenih v drugih tranzicijskih srednje- in vzhodnoevropskih državah, svoje pa s plačami zahodnoevropskih menedžerjev...

B. R.

Plačilna sposobnost v Sloveniji se manjša

Industrija je brez denarja

Ta čas, ko se politiki in gospodarstveniki prepričujejo, ali je še smiselno govoriti o »zgodbi o uspehu« ali ne, število podjetij, ki so najmanj pet dni nepretrgano plačilno nesposobna, stalno narašča. Neugodno je, da se veča tudi odstotek plačilno nesposobnih podjetij v skupnem številu podjetij, ki jih je tudi iz leta v leto več. To razmerje dokazuje, da danes izdelka ni težko prodati. Skorajda čarodejske sposobnosti pa mora imeti, kdor želi od kupca izvleči denar. Po podatkih agencije za plačilni promet, nadziranje in obveščanje je bilo v juniju 6139 gospodarskih družb plačilno nesposobnih vsaj pet dni, žiro računi pa so bili blokirani za skupno 71,3 milijarde tolarjev.

Od leta 1991 pa do danes se je število aktivnih gospodarskih družb potrojilo, število začasno plačilno nesposobnih pa je skoraj sedemkrat večje. V letu osamosvojitve je število nelikvidnih podjetij zaradi znanih vzrokov, vojne in pretrganih poslovnih tokov skokovito naraščalo. V povprečju je skoraj 800 podjetij na mesec imelo vsaj pet dni nepretrgoma blokiran žiro račun. Leto kasneje se je zaradi istih vzrokov število blokiranih žiro računov podjetij skoraj podvojilo. Leta 1993 je bilo vsak mesec v povprečju blokiranih že 2458 podjetij, v naslednjem letu, ko se je začel gospodarski vzpon, pa je njihovo število naraslo še za tisoč. Lani, ko je bila »zgodba o uspehu« najbolj razglašana, se je to število povečalo za skoraj 1500 podjetij, v letošnjem prvem polletju pa še za novih tisoč. To pa pomeni, da je zdaj med vsemi delujočimi slovenskimi podjetji dobrih 17 odstotkov nelikvidnih. Leta 1992 jih je bilo 7,7 odstotka...

Največ težav z nelikvidnostjo imajo v industriji in rudarstvu, kjer sta bili letos v povprečju vsak mesec več kakor pet dni nepretrgoma blokirani 1002 podjetji, znesek blokad pa je presegal 27,4 milijarde tolarjev. V njih je bilo zaposlenih skoraj 80.000 delavcev ali skoraj tri četrtine vseh v industriji in rudarstvu zaposlenih! Največjo vsoto blokiranih sredstev so imela podjetja iz dejavnosti proizvodnje prometnih sredstev, skoraj 5,5 milijarde tolarjev. V kovinskopredelovalni industriji je bilo blokiranih 136 podjetij za skupno 4,2 milijarde tolarjev, v elektrogospodarstvu pa 3 milijarde.

Podjetja, ki se ukvarjajo s finančnimi, tehničnimi in poslovnimi storitvami, so imela blokirana sredstva v višini 17 milijard tolarjev (1902 podjetji). Najhuje pa je v podjetjih, ki se ukvarjajo prometom: 1335 takih podjetij je imelo za več kot 7 milijard tolarjev blokad. Hudo je tudi v 183 podjetjih, ki se ukvarjajo z znanstveno razvojnim delom, saj so imela skupno 5,7 milijarde tolarjev blokiranih sredstev.

V težavah je tudi trgovina. Blokiran žiro račun je imelo 1841 podjetij, dnevno pa jim je povprečno zmanjkalo skoraj 16 milijard tolarjev. V negospodarstvu se je število blokiranih žiro računov letos sicer za 11 povečalo (na 243 podjetij), vsota blokiranih sredstev pa se je za 14 odstotkov zmanjšala, na 1,9 milijarde tolarjev.

B. R.

Tosama: uspešno okrevanje delniške družbe

Razumevajoči in potrpežljivi delničarji

Poleg delniških družb, ki se na ves glas hvalijo, kolikšne dividende bodo delili delničarjem, so tudi podjetja, kjer je delitvena politika drugačna. Eno takih je Tosama iz Domžal, ki je lani ustvarila za 75 milijonov tolarjev dobička, vendar ga ni delila med delničarje. Tega ni storila lani in ne bo vsaj še tri leta. Šele v tem času bo odplačala obveznosti, nastale zaradi izgube po zaključnem računu leta 1993. Podjetje je v postopku lastninjenja bodoče delničarje o tej obvezi obvestilo, pa se jih je kljub temu nabralo 3260, ki trdno verjamejo, da jim bo potrpežljivost poplačana. Konec koncev je smisel vlaganja v delnice dolgoročna rast njihove vrednosti, kar je lahko rezultat le vse močnejše delniške družbe.

Te dni so v Tosami slovesno sprejeli certifikat ISO 9001, ki potrjuje uspešnost poslovne preobrazbe podjetja. V njem so se namreč leta 1993 odločili za temeljito preobrazbo, ne le organizacijsko-poslovno, pač pa tudi proizvodno. Že od leta 1991 je v podjetju tekla tudi prva akcija mehkega načina zmanjševanja števila zaposlenih.

»V minulih petih letih smo število zaposlenih zmanjšali za 360 delavcev, od 1100 na 760,« nam je dejal Franc Anžin, direktor splošno-kadrovskega sektorja v Tosami. »Kakim 160 delavcem smo uspeli dokupiti zavarovalno dobo, da so se lahko upokojili, nekateri so si poiskali druge službe, nekaj jih je odšlo na zavod za zaposlovanje. Tudi pri odpravninah smo bili odprtih rok: namesto polovice povprečne plače v podjetju za leto službe smo dali po tri četrt. Letos smo se lotili druge akcije zmanjševanja š tevila zaposlenih. Devetdeset delavcev smo poslali na čakanje; štiridesetim se je čakalna doba že iztekla, prostalim pa se bo konec avgusta. Tudi tem bomo kar se da olajšali odhod iz podjetja.«

V Tosami so v zadnjih letih uvedli nekaj novih izdelkov, vračajo se k uporabi vse bolj priljubljenih naravnih surovin, oblikovali pa so tudi dve novi blagovni znamki. Certifikat o vesplošni kakovosti podjetja ISO 9001 naj bi jim še bolj široko odprl vrata v svet, kamor že prodajajo približno tretjino izdelkov.

B. R.

PRIHODNOST BO SIVIH LAS

V začetku devetdesetih let se je Slovenija znašla ne le v političnem in gospodarskem prehodnem obdobju, ampak tudi v demografskem. Rast prebivalstva se je ustavila celo deset let prej kot so predvidele projekcije iz osemdesetih let. Majhna rodnost, vse daljše življenje in majhen selitveni prirast so tiste značilnosti po letu 1990, ki se bodo verjetno ohranile še nekaj let. To pa bo vplivalo na starostno sestavo prebivalstva Slovenije, kar pomeni, da bo slovenska prihodnost sivih las.

Projekcije prebivalstva do leta 2020, ki jih je izdal Statistični urad Slovenije, sicer predvidevajo postopno povečevanje rodnosti, vendar ne takšne, ki bi zagotavljala obnavljanje generacij. Iz teh projekcij izhaja, da se bo število prebivalstva začelo zmanjševati, če se ne bodo obnovili priselitveni tokovi. Če bi ti bili v obsegu iz osemdesetih let, bi se število prebivalstva rahlo povečevalo in leta 2020 imeli 2.020.000 prebivalcev. To prebivalstvo bo seveda starejše, kot je sedanje.

Tako se naša prebivalstvena piramida vse bolj spreminja v prebivalstveno žaro. Sedaj je najštevilčnejša generacija stara okrog 45 let, mlajše pa so okleščene, še posebej rojene po letu 1981. Prebivalstvene projekcije jasno kažejo, da nam bo v naslednjih desetletjih zmanjkovalo delovno aktivne generacije, ki bi ustvarjala dohodek in zagotavljala socialno varnost upokojenim generacijam.

Kot ugotavljajo v Centralnem registru prebivalstva, se bo število starejših od 65 let še naprej povečevalo, zlasti po letu 2003 ter nato ponovno v obdobju od 2013 do 2023, ko bodo to starost dosegle tako imenovane baby-boom generacije.

V letih od 2004 do 2012 bo rast starejšega prebivalstva počasnejša. Gre namreč za številčno šibkejše generacije, rojene v letih 1939 do 1947. Prebivalstvo v starosti od 15 do 64 let bo počasi naraščalo do leta 2003, nato bo začelo vedno hitreje upadati.

Glavni razlog za majhno rodnost je gospodarska kriza in brezposelnost. Tako je pokazala lanskoletna anketa o rodnosti. Za drugi razlog so vprašani navedli velike finančne stroške vzgoje otrok ter slabe stanovanjske razmere. Gospodarske razmere kot zelo pomemben razlog majhne rodnosti najpogosteje navajajo ankentiranke, ki so sedaj na sredi rodnega obdobja, od 25 do 29 let, pa tudi tisti, ki imajo samo enega otroka. Še enega otroka si želi kar 60 odstotkov anketirancev. Anketa je tudi pokazala, da se povečuje starost žensk ob rojstvu prvega otroka. Ženske in moški se vedno kasneje osamosvajajo in zapuščajo dom staršev. Vedno manj otrok je rojenih v zakonski zvezi in vedno več v zunajzakonski skupnosti.

Premalo delavcev, preveč upokojencev

Pri nas imamo trenutno okrog 900.000 aktivnih prebivalcev, med njimi je 874.000 delovno aktivnih. V zadnjih letih se je število aktivnega prebivalstva zmanjšalo za več kot 80.000 oseb. Število zaposlenih v gospodarstvu nekdanjega družbenega sektorja se je zmanjšalo za tretjino v primerjavi s povprečjem leta 1987, povečuje pa se zaposlenost in samozaposlenost v drobnem zasebnem sektorju in v novih malih zasebnih podjetjih. Zaradi visoke davčne obremenitve plač naraščajo hkrati različne neformalne oblike zaposlovanja, kot so delo po pogodbi, delo na črno.

Glavno breme zmajševanja zaposlenosti je v začetnem prehodnem obdobju padlo na invalidsko in pokojninsko zavarovanje, saj se je v času od leta 1987 do 1995 starostno ali invalidsko upokojilo prek 206.000 ljudi. Mnogo teh upokojitev je bilo predčasnih, z dokupom let delovne dobe, tako da imamo danes veliko mlajših upokojencev. Število novih starostnih in invalidskih upokojitev, ki se je v prvi polovici osemdesetih let gibalo okrog 1,8 aktivnega prebivalstva, se je začelo z letom 1988 močno povečevati in doseglo vrh leta 1991, ko se je starostno in invalidsko upokojilo prek 42.000 ljudi ali 4,6 odstotka aktivnega prebivalstva. Z množičnim upokojevanjem se je močno poslabšalo tudi razmerje med številom zavarovancev in upokojencev in danes znaša komaj 1,7 zavarovanca na upokojenca. To pa je (poleg ekonomskih in političnih) eden glavnih vzrokov za vse slabši finančni položaj pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Dve različici razvoja

S predvideno rastjo števila upokojencev tudi v prihodnje in s tem povezanim manjšim številom aktivnih prebivalcev sta možni dve različici razvoja. Po prvi (srednje upokojevanje), ki izhaja iz sedanjih razmer, predvidevajo rast upokojevanja do leta 2000, zatem naj bi se umirilo.

Druga različica (počasno upokojevanje) nakazuje možnosti, da bi sedanje predčasno upokojevanje zmanjšali na minimum oziroma prenesli v kakšne druge, profesionalne pokojninske sklade. Hkrati naj bi postopoma (denimo 6 mesecev v vsakem letu) podaljševali obvezno delovno dobo žensk do 65 leta starosti. S tem bi bilo v prihodnjih nekaj letih število upokojencev manjše kar za 70.000 v primerjavi s prvo različico. Katera bo obveljala, pa je še popolnoma odprto.

Vse prebivalstvene napovedi pa govorijo o nazadovanju števila prebivalstva Slovenije v starostnih skupinah od 0 do 19 let in od 20 do 39 let, število prebivalstva v starostnih skupinah 40 do 59, 60 do 79 in nad 80 let pa bo naraščalo.

Nov slog življenja

Ne glede na to, kakšno bo v resnici število prebivalstva, bo to znatno starejše od sedanjega. Po nobeni različici število mladih ne bo doseglo tistega iz leta 1992. Sedanji delež mladih se bo zmanjšal na 19 do 23 odstotkov. Delež starejših od 59 let se bo s sedanjih 16 odstotkov dvignil vsaj na 26 odstotkov. Število zelo starih, 80 let in več, se bo podvojilo.

Na takšen obseg ostarelega prebivalstva, ki ga bomo doživeli v drugem tisočletju, smo pri nas še popolnoma nepripravljeni. Sprejeti bi morali dolgoročni koncept družbene in državne pomoči starostnikom. Novi programi za starejše ljudi bi morali upoštevati možnosti življenja na starost v domačem okolju, ohranjanje življenjskega sloga in daljšo delovno aktivnost, pri čemer naj bi jim poleg družine pomagali tudi zunanji dejavniki z uvajanjem novih organizacijskih oblik pomoči starejšim.

Lahko pričakujemo, da bo s staranjem prebivalstva največ sprememb doživelo otroško varstvo, osnovno šolstvo, zdravstveno in socialno varstvo. Manj dela bo za tiste, ki delajo z otroki, in več za one, ki delajo s starimi ljudmi. Še zlasti lahko pričakujemo povečanje potreb po zdravstvenih storitvah za starejšo generacijo. Že sedaj je več kot 24 odstotkov bolnikov starih 60 let in več.

Poleg demografskih ukrepov za dvig rodnosti, kjer bo pomembno vlogo odigrala predvsem mladim naklonjena stanovanjska politika, bo treba v prihodnje izboljšati življenjske razmere tudi starejšim, da bodo čim dlje lahko skrbeli sami zase.

Marija Frančeškin

OSNOVNI DEMOGRAFSKI KAZALNIKI ZA SLOVENIJO V OBDOBJU 1980–1994

	1980	1985	1990	1994
Naravni prirast na 1000 prebivalcev	5,8	3,1	1,9	0,1
Neto migracije na 1000 prebivalcev	2,8	1,8	1,1	0,5
Umrli dojenčki na 1000 živorojenih	15,3	13,0	8,4	6,5
Skupni koeficient rodnosti	2,11	1,68	1,46	1,32
Neto stopnja obnavljanja prebivalstva	1,00	0,81	0,70	0,63
Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu				
Moški	67,29	67,42	69,43	69,58
Ženske	75,12	75,55	77,28	77,38

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

STARANJE PREBIVALSTVA V SLOVENIJI V OBDOBJU 1981–2020

Starostna skupina (%)	1981	1991	2001	2020
Skupaj	100	100	100	100
0–14 let	23	21	16	16
15–64	66	68	70	64
65 in več	11	11	14	20

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Demografski razvoj slovenskega prebivalstva je v osnovnih potezah sledil razvoju v razvitih evropskih državah. Rodnost in umrljivost sta se zmabjševali in danes je že ogrožen naravni prirast prebivalstva. Leta 1993 so v Sloveniji prvič zabeležili negativni naravni prirast. Odtlej njegove vrednosti nihajo med 0 in 1 odstotkom. Od začetka 80-ih let se močno zmanjšuje tudi selitveni prirast, zato prebivalstvo Slovenije številčno nazaduje in postaja vedno starejše. Povprečna starost prebivalstva je že presegla 36 let. Skoraj hkrati z zmanjševanjem rodnosti, se je v Sloveniji povečala verjetnost, da otroci preživijo otroštvo.

Umrljivost dojenčkov je nizka, kar pa ne velja za mladino in odrasle, zlasti za moške. Moški živijo povprečno 8 let manj kot ženske. Nesreče in bolezni, povezane z alkoholizmom so poglavitni vzrok za izredno visoko umrljivost moških v Sloveniji.

PAPIRNATO ODPRAVLJANJE BREZPOSELNOSTI

Zgodba o uspehu se nadaljuje, če ne drugače, pa na področju zniževanja brezposelnosti. Izbrati je treba le ustrezno metodologijo in brezposelni izginevajo iz dolgih statističnih seznamov. Tako lahko rečemo, da statistika izdatno pomaga kuhati volilni golaž.

Po tako imenovani anketni brezposelnosti je namreč bilo ob koncu letošnjega maja v Sloveniji le 69.0000 brezposelnih, po podatkih registrirane brezposelnosti pa 118.000. Brezposelnost je po prvi metodi le 7,5- odstotna in v povprečju takšna kot v Evropski uniji, po drugi pa znaša 13,7 odstotka.

Obe metodi sta pravilni, le uporabljati ju je moč v takšne ali drugačne politične namene. To je področje, na katerem so ljudje najbolj občutljivi. Registrirana brezposelnost je zelo uporaben vir podatkov za ugotavljanje kratkoročnih gibanj na trgu delovne sile v okviru posamezne države.

Po anketni brezposelnosti, ki je izdelana po merilih Mednarodne organizacije dela, se med drugim šteje za delovno aktivnega vsak, ki je v zadnjih sedmih dneh pred anketiranjem opravil kakršno koli delo za plačilo, dobiček ali za družinsko blaginjo, četudi je na seznamu brezposelnih. Med delovno aktivne štejejo tudi vse tiste, ki so zaposleni ali samozaposleni, a jih v zadnjih sedmih dneh pred anketiranjem ni bilo na delo. Zaradi tako ostrih kriterijev ugotavljanja, kdo je brezposeln in kdo ni, se običajno registrirana brezposelnost prepolovi. Številke izginejo s seznamov, toda problemi ostanejo nespremenjeni.

Teh pa je kar veliko. Število delovno aktivnega prebivalstva se že nekaj let zapored nenehno zmanjšuje, med brezposelnimi se ustvarja trdo jedro starih nad 40 let in mlajših od 27 let, prevladujejo neizobraženi, delo na črno nezadržno raste.

Po zadnjih podatkih je bilo junija registriranih blizu 114.000 brezposelnih, med njimi je bilo 37,4 odstotka starih nad 40 let, 48 odstotkov žensk, 47 odstotkov brez strokovne izobrazbe, 18 odstotkov iskalcev prve zaposlitve, 21 odstotkov brezposelnih trajnih presežkov, 14 odstotkov brezposelnih zaradi stečaja in kar 30 odstotkov starih do 26 let.

Zanimivo je še to, da so tudi registrirano brezposelnost letos krepko prečesali. Zaradi strožjih kriterijev so že pri tej obliki brezposelnosti v letošnjih šestih mesecih iz seznamov črtali več kot 50.000 brezposelnih. Od teh jih je le približno polovica dobila novo delo, v veliki večini le za določen čas. Preostale so črtali zaradi nezglašanja na zavodu za zaposlovanje, zaradi njihove lastne želje, upokojitve ali iz drugih razlogov.

Po eni strani se hvalimo, da nam brezposelnost pada že šesti mesec zapored, po drugi strani pa se je v tem času na novo prijavilo več kor 37.000 brezposelnih, med katerimi je bila skoraj tretjina presežnih delavcev oziroma stečajnikov. Padanje brezposelnosti je posledica predvsem strožjih kriterijev oziroma novega pravilnika, manj pa novih zaposlitvenih možnosti. Ljudje si pomagajo, kot vedo in znajo, v glavnem z delom na črno in s sivo ekonomijo, tu pa je delovna inšpekcija popolnoma odpovedala.

Marija Frančeškin

PREBERITE in NAROČITE

Založba ČZP Enotnost
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

V Zbirki priročnikov za sindikalne zaupnike in strokovne službe smo zaradi izjemnega povpraševanja ponatisnili razprodani

(1) SPLOŠNI PRIROČNIK ZA DELAVSKO SOUPRAVLJANJE
avtorjev Mata Gostiše in Gregorja Mikliča 6.900,00 SIT

V tej zbirki imamo na zalogi še priročnike:

(2) SOODLOČANJE, ZAPOSLOVANJE, KOLEKTIVNA POGODBA
avtorja Heribert Kohl in Zvone Vodovnik 2.400,00 SIT

(3) DOKUMENTI DRUGEGA KONGRESA ZSSS
s statutom ZSSS 1.800,00 SIT

(4) DELNIČARSTVO ZAPOSLENIH NA POTI K EKONOMSKI DEMOKRACIJI
– mag. Aleksandra Kanjuo Mrčela
TEMELJNI POJMI O GOSPODARSKIH DRUŽBAH
– Nadja Cvek
SODELOVANJE DELAVCEV V ORGANIH DRUŽB
– Gregor Miklič
URESNIČEVANJE ZAKONA O SODELOVANJU DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU
– Milan Utroša 2.000,00 SIT

Vse štiri priročnike lahko naročite na naslov ČZP Enotnost, Dalmatinova 4,Ljubljana po telefonu (061) 321-255 ali po faksu 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost nepreklicno naročamo ..... izvod(ov) priročnika pod zap. št. (1),

..... izvod(ov) pod zap. št. (2),

..... izvod(ov) pod zap. št. (3) in

..... izvod(ov) pod zap. št. (4).

Naročeno nam pošljite na naslov: .....

.....

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

Račun bomo plačali v zakonitem roku.
Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Kraj, datum: ..... žig

Podpis naročnika .....

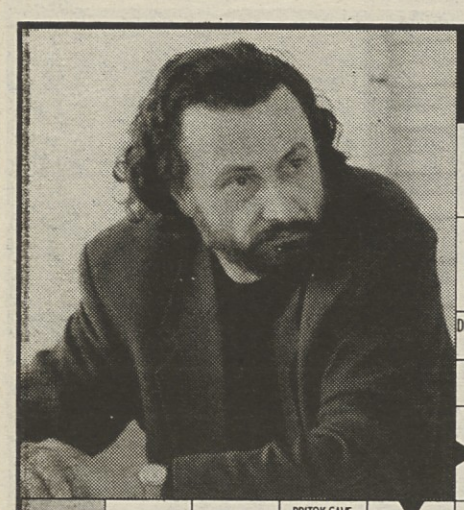

Avtor: Borut Levec

Delavska enotnost	PRILJUBLJENO BRENKALO	NAJVEČJA CELINA	SLOVENSKI SKLADATELJ (Vasilij)	NOSILEC KAKE IDEJE	POLITIK NOL	PERZUCI	ČRKI Z ZAČETKA ABECEDE	MESTO NA IRSKEM	INDIJSKI VELETOK	RUSKI LETALEC (Valerij)	SKLADATELJ COPLAND	JANI ROJINA
ZELIŠČNI NAPITEK												
SLOVENSKI UMETNOSTNI ZGODOVINAR												
DRŽIĆEVA PASTIRSKA IGRA / ZGORNJA OKONČINA							ŽIDOVSKI MESEC / ESTONSKI ESTRADNI PEVEC (Grigorij)					SOGLASNIKA V BESEDI ŽEJA
					ORGAN VOHA / DRŽAVNA BLAGAJNA				KRAJ NA NOTRANJSKEM / ŽENSKO IME			
NEMŠKI FILOZOF (Oswald)	VODA, KI PADA IZ OZRAČJA	PRITOK SAVE PRI MEDVODAH / POKRAJINA V GRČIJI						DOMAČA VPREŽNA ŽIVAL / LJUBO BAVCON				
EPILEPSIJA GOVEDA			POLITIK JOVIĆ / NORVEŠKI FILOZOF (Arne)								OKUSNA MORSKA RIBA	JUŽNOAMERIŠKA IGRA S KARTAMI
DRŽAVA NA NOVI GVINEJI					LJUDSTVO V BURMI / USTAVITEV KRVAVITVE	OTOK OB ZAHODNI OBALI FRANCIJE	BROM / LISTINA ZA VARSTVO IZUMA			BOKSARSKI KLUB / NOVINARKA FALLACI		
OJDIP					IGRALEC MINEO / MESTO NA POLJSKEM			OBOROŽENA TATVINA	TEŽKE SANJE / ZMIKAVT			
MOČNATA JED								MEDNARODNI ZNAK ZA POMOČ	PAPEŠKA PALAČA / IGRALKA KAČIČ			
GIUSEPPE VERDI			RUSKA SMUČARSKA TEKAČICA / BANJA									
FIGURA				NIKOLAJ PIRNAT / KOBILICA IVANA		FRANCOSKI IGRALEC (Philipe) / TINE LOGAR				MADŽARSKO-VOJVODINSKI PESNIK (Karoly) / ALUMINIJ		
GESLO FRANCOSKE REVOLUCIJE							NAJVEČJA KOPENSKA ŽIVAL		SOKRATOV TOŽNIK			
KOREN							Nagradna križanka	STAR SLOVAN		IGRALKA TURNER		

Nagradna križanka št. 36

Rešitve nam pošljite do 13. avgusta 1996 na naslov:

Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana p.p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 36

Nagrade za rešeno križanko so:

(1) – ura Etic Quartz, (2), – 5.000 SIT, (3) – 3.000 SIT, (4) – 2.000 SIT, (5) – knjižna nagrada.

Rešitev nagrade križanke št. 33

KOSTENIKA, OBTESAVANJE, BRANKO, RIAS, AARE, SPETKA, ALBERT, IL, OK, VITA, IRKA, ABI, STAKOR, EFOR, ALS, ARPAD, STRELSKI VOD, RP, POLONA, ATAMANT, MIK, VIKAR, JER, AMIENS, LIGNIN, AKT, TILNIK, CUREK, ODRA, IRANKA, EMONA, GOTT

Izžrebani reševalci nagradne križanke št. 33

1. Ivanka Svetec, NPB 2, 9220 Lendava
2. Nataša Repovž, Pionirska 23, 1235 Radomlje
3. Nada Marolt, Na jami 5, 1000 Ljubljana
4. Jože Flajšaker, Fulneška 4, 9240 Ljutomer
5. Anica Robič, Gradnikova 8, 4240 Radovljica

Križanko pripravil

SALOMONOV UGANKAR

Nagrade bomo poslali po pošti

NAGRADNI SKLAD

Ta teden sta praktični nagradi v naš nagradni sklad prispevala:

• Uro Etic Quartz – **UZO, d. o. o.**, podjetje za trgovino, proizvodnjo in storitve Parmova 53, 61000 Ljubljana – tel.: 061/301-787; Trgovina: Hala Tivoli, Celovška 25, tel.: 061/1315-155. V njej prodajajo ure, zlato in ostalo; kozmetiko svetovnih znamk, igrače, avdio-video tehniko, tekstil – Casucci, Lee, Legend in drugo.

• Pletene izdelke – **Pletilstvo Fočič**, Ljubljana, Pot na Hreše 25.

POZOR!

K sodelovanju vabimo vse (podjetja in trgovine), ki bi lahko s svojimi izdelki obogatili naš nagradni sklad.

ATRIS d.o.o.

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 29

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.
Pišite nam ali telefonirajte na 061/131 00 33, int. 384, 385, 061/326–982 ali 322–975; naš telefaks je 061/326–982 ali 317–298, žiro račun 50101–601–92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15.30 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

1. **BOHINJ** – počitniški hišici v UKANCU – za 6 oseb – tri spalnice, kuhinja, dnevna soba, kopalnica, 150 m od jezera. Cena 80 DEM. Termini v septembru.
2. **KRANJSKA GORA** – PENZION SATURN – nad jezerom Jasna, dvo–, tri– ali štiriposteljne sobe, TWC, polpenzion 39 DEM.
3. **MORAVSKE TOPLICE** – zasebna hiša, 2–, 3– in 4–posteljne sobe. Cene: nočitev z zajtrkom 1.900 SIT, polpenzion 2.750,00 SIT, polni penzion 3.750,00 SIT.
4. **POKLJUKA** – DVO ALI ŠTIRIPOSTELJNI APARTMAJI – spalnica, kuhinja, kopalnica. Cena dnevnega najema 55 oz. 70 DEM. Brunarica za 8 oseb, cena 135 DEM.
5. **RATEČE – PLANICA** – počitniški dom s 23 ležišči, cena polpenziona 35 DEM, polnega penziona pa 41 DEM.
6. **NOVIGRAD** – trisobno stanovanje, možnost bivanja za 5 oseb, cena 68 DEM.
7. **BOHINJSKA ČESNICA** – privatna hiša, 4 dvoposteljne sobe, TWC, kuhinja. Cena 18 DEM na osebo, apartmaji za 4 osebe 115 DEM. Možnost naročila obrokov.
8. **SORIŠKA PLANINA** – počitniški dom – triposteljne sobe in bungalov za 6 oseb. Primerno za taborniške skupine, šolo v naravi. Polni penzion 26 DEM.
9. **ČATEŽ** – štirje apartmaji z možnostjo uporabe kuhinje ali pa hišne ponudbe. Ponudba je dopolnjena z jahalno šolo, veslanjem na Krki in kopanjem v Čatežkih toplicah. Najem apartmaja za 4 osebe je 75 DEM.
10. **ROGLA** – hotel PLANJA – polpenzion v dvoposteljni sobi 5.300 tolarjev, najem apartmaja v Termah Zreče za 4 osebe 7.200 tolarjev dnevno. Člani sindikata delavcev gostinstva in turizma imajo 10% popust.
11. **MORAVSKE TOPLICE** – kontejner za 5 oseb. Cena 66 DEM.

POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

1. **Počitniške hišice v Čatežu, Atomskih toplicah ali Moravskih toplicah, Banovcih, Ptujskih toplicah, Rogli, Bovcu, Bohinju ali Kranjski Gori** za vsa obdobja.

Informacija sindikalnim zaupnikom

ATRIS v času dopustov v avgustu razpolaga z vrsto počitniških zmogljivosti. Pokličite nas in poslali vam bomo katalog. **Objavite našo ponudbo v vašem glasilu.**

B. DOPUSTI 1996 – POLETJE 1996

OD 22. 6. DO 5. 9.

1. **BARBARIGA PRI PULI** – enosobno stanovanje za 4 osebe, najem 7 dni. Termini po 4. septembru 1996. Cena 4.800,00 SIT.
2. **PIRAN** – štiriposteljni apartmaji. Cena najema 95 DEM na dan.
3. **POKLJUKA** – dvo– ali štiriposteljni apartmaji. Cena najema 60 do 80 DEM na dan.
4. **FIESA** – tri– ali štiriposteljne sobe, tuš, WC. Polpenzion 47 DEM na dan, otroci do 10. leta imajo 30 % popust.
5. **MORAVSKE TOPLICE** – dvo– ali triposteljne sobe s tušem, wc–jem, možnost uporabe kuhinje. Cena 3.300 SIT na osebo, polpenzion 2.700 SIT, polni 3.750 SIT.
6. **UMAG** – hotel ISTRA – 7 dni, najem 414 DEM
– apartmaji POLINEZIJA za 5 oseb – 7 dni, najem 850 DEM.
7. **NOVIGRAD** – hotel MAESTRAL – 7 dni, polpenzion 455 DEM.
8. **MAREDA PRI NOVIGRADU** – dvosobno stanovanje za 4 – 5 oseb, dnevni najem 55 DEM in turistična taksa. Termini v septembru.
9. **NOVIGRAD – KASTANJA** – izbirate med tremi naselji apartmajev, bungalovov ali apartmajskimi hišicami s polpenzionsko storitvijo. Termini so sedemdnevni od 29. junija dalje.
Cene: – apartmaji za 3 ali 5 oseb – polpenzion 58 DEM
– bungalovi za 2 ali 4 osebe – polpenzion 58 DEM
– lesene hišice za 2, 3 ali 4 osebe – nočitev 14 DEM/osebo, možnost polpenziona
– hišice za družinski dopust z dvema ali tremi spalnicami, kuhinjo, kopalnico – 85 oz. 95 DEM dnevno.
10. **POREČ** – hotel TAMARIS – 7 dni, polpenzion 500 DEM, do 3. 8. – 371 DEM.
– hotel LUNA – 7 dni, polpenzion 442 DEM*
– hotel PICAL – 7 dni, polpenzion 540 DEM*
– hotel NEPTUN – 7 dni, polpenzion 463 DEM
akcija – bivate 7, plačate 6 dni ali bivate 12, plačate 10 dni.
– hotel DIAMANT – 7 dni, polpenzion 435 DEM*
– hotel GALEB – 7 dni, polpenzion 359 DEM*
– apartmaji LANTERNA za 3 osebe 90 DEM*, za 4 osebe 102 DEM*
– apartmaji LUNA za 3 osebe 98 DEM*, za 4 osebe 116 DEM
– apartmaji DIAMANT za 2-4 osebe 110 DEM*, za 4–6 oseb 130 DEM*.
11. **OTOK MALI LOŠINJ** – Nerezine – enosobno stanovanje za 4 osebe, termini praviloma 7 dni – cena 60 DEM na dan. Termini v septembru.
12. **OTOK CRES – ZAGLAV** – garsonjera za 4 osebe, termini praviloma 7 dni. Prosto od 23. 7. do 2. 8. – cena 67 DEM.
13. **PULA–MEDULIN** – sistem Fortuna – hoteli, paviljoni, apartmaji – do 3. 8. Cena polpenziona za 7 dni je 237 DEM. Otroci do 12 let imajo 30 % popusta. Kraj bivanja je znan 5 dni pred odhodom.
14. **OTOK PAG** – Novalja – apartmaji v privatnih hišah za 2, 3, 4 ali 5 oseb. Cena 25 DEM na osebo na dan.
PAG – DRUŽINSKI HOTEL TONY – triposteljne konfortne sobe, TWC, balkon – pritličje ali 1. nadstropje. Cena polpenziona 44 DEM, možna nočitev z zajtrkom, lastna restavracija in bife. Hotel ima lastno peščeno plažo 20 m od objekta. Parkiranje na urejenem parkirnem prostoru. To ponudbo priporočamo. Prosto po 10. avgustu.
15. **HVAR** – hotel PALACE – polpenzion, za 7 dni 385 DEM*
– hotel ANFORA – polpenzion, za 7 dni 385 DEM*.
16. **BRAČ** – privatni apartmaji za 2 osebi 455 DEM*, za 4 osebe 732 DEM*, za 6 oseb 905 DEM.
17. **KORČULA** – hotel LIBURNIA – polpenzion 420 DEM*
– hotel MARKO POLO – polpenzion 346 DEM*
– apartmaji BON REPOS za 2 osebi 490 DE *, za 4 osebe 595 DEM*, za 6 oseb 770 DEM*.
Turistična taksa je 2,10 DEM za odrasle osebe na dan.
18. **KRANJSKA GORA** – Penzion Porentov dom, dvosobne sobe, TWC; cena polpenziona od 31 do 37 DEM na osebo. Popusti za otroke.
19. **RADOVLJICA** – namestitev prikolic v campu ob bazenu z ogrevano vodo. Cena za tri mesece namestitve je 1000 DEM.
20. **PODČETRTEK** – Kontejner za 6 oseb, cena 80 DEM/osebo in za 4 osebe 58 DEM. Termini 2. 8. – 9. 8. in 9. 8. – 16. 8. veliki, mali pa od 19. 7. do 26. 7.
21. **KLUB PALACE PORTOROŽ** – Hotel Neptun , 5 dnevni polpenzion 295 DEM, 7dnevni polpenzion 399 DEM.
– Hotel Mirna , 5 dnevni polpenzion 210 DEM, 7dnevni polpenzion 294 DEM.
22. **SAVUDRIJA – Monteneta** – štiriposteljne hišice, TWC, polpenzion 42 DEM, otroci do 10. leta imajo 30 % popusta.

** – znižane cene hotelskih storitev za 6%.*

C. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje doma ali v tujino. Možnost plačila v 2 obrokih.

1. **ENODNEVNI IZLET PO BELI KRAJINI** preko Muljave in Žužemberka, obisk metliške kleti, naselja Adlešiči, kosilo na poznani kmetiji pri ŠKALOVIH v Cerovcu. Idealno za 45 oseb. Cena 65 DEM na osebo.
2. **KOČEVSKA REKA – Borovec – Trava** – prijazen izlet na nekdaj zaprto območje. Program oblikujemo po želji skupine. Neokrnjena okolica omogoča posebne programe za sindikalne skupine – pikniki in družabna srečanja, lovcem, ribičem, športnikom – kajakašem, rafting. Posebej priporočamo obisk gostišča Travljansko v idilični vasici Trava. Ponudba domačih kulinaričnih dobrot.
3. **KOČEVJE** – MOTEL JEZERO – 7 apartmajev, restavraciji za po 25 oseb, primerno za slavnostne dogodke in zabavo.
4. **DOLINA SOČE** – ogled muzeja v Kobaridu, Dantejevega Pekla, vožnja z ladjo Lucijo, kosilo in zabavni program. Cena 2.700 tolarjev.
5. **BUDIMPEŠTA** Formula 1, 10.8.1996, cena 150 DEM, prevoz, nočitev.
6. **PARIZ** – v oktobru 5 dni, samo 499 DEM, plačilo v treh obrokih. Prijave do 15. 9. 1996.

D. ORGANIZACIJA SEMINARJEV

Posebna ponudba ATRISA in Hotela KOMPAS v Bohinju. Organiziramo eno– ali večdnevne seminarje za 15 do 70 udeležencev. Cena penziona 4.350 tolarjev. Tehnična oprema je zagotovljena.

E. NAJEM ALI NAKUP POČITNIŠKE ENOTE

1. Kupimo počitniško naselje v **hrvatski Istri** s cca. 350 ležišči.

F. REZERVACIJE AVIONSKIH ALI LADIJSKIH VOZOVNIC

G. VELIKA POTOVANJA

1. **NEW YORK** – šestdnevni ogled mestnih znamenitosti in za doplačilo Washingtona, West Pointa, Niagarskih slapov itd. Cena 1.499 DEM.
2. **ŠRILANKA** – desetdnevni obisk čudovite dežele, za skupine cena 2.300 DEM.
3. **BUDIMPEŠTA** – FORMULA 1 – odhod iz Ljubljane 10. avgusta, avtobusni prevoz, večerja, nočitev, zajtrk in ogled dirke, cena 150 DEM.

H. POSEBNA POSLOVNA POTOVANJA

Organiziramo ob skupni pripravi vašega osebnega programa

I. SEJMI

1. **HANNOVER** – CEBIT–HOME – osebni računalniki, od 28. 8. do 1. 9.
2. **PARIZ** – sejem ženske konfekcije, za mlade, in moška konfekcija. Od 6. do 9. septembra.
3. **FRANKFURT** – Avtomehanika – avtodelavnice, servisi, bencinske črpalke, od 10. do 15. septembra.
4. **KÖLN** – Fotokina, 18. do 23. september
5. **HANNOVER** – IAA – vozila za prevoz potnikov in tovora, vozila za posebne namene, od 21. do 29. septembra.
6. **PARIZ** – svetovna avtomobilska razstava, od 3. do 13. oktobra.
7. **ESSEN** – Security, od 8. do 11. oktobra
8. **ŽENEVA** – Ifra, sejem grafike, časopisne in redakcijske tehnike, od 14. do 17. oktobra.
9. **BOLOGNA – SAIE** – gradbeni sejem, od 16. do 20. oktobra 1996.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: Ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40% celotnega zneska. Pri odpovedi nad 20 dni pred odhodom za že rezerviran termin zaračunamo stroške poslovanja in druge stroške; najmanjši znesek stroškov odpovedi je 4.000 tolarjev, pri krajši odpovedi 20 dni zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Pri odpovedi krajši kot 10 dni zaračunamo 80% celotne cene aranžmaja. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spreminjajo za več kot 7%. Po plačilu gostje prejmejo našo napotnico. V primeru, da naše napotnice ne prejmete 7 dni pred odhodom, nas nujno pokličite.

Pri posebnih akcijah z znižano ceno aranžmajev je potrebno takojšnje 10% plačilo, ki se obravnava kot kavcija, ob odpovedi se znesek ne vrača.

Za dopuste je možno obročno vplačevanje 40, 30, 30%. Celotno plačilo 10 dni pred odhodom na dopust.

Programe v tujini obravnavamo v skladu s splošnimi navodili potovalne agencije, ki je organizator potovanja, in jih gostje prejmejo ob prijavi. Prijava je sprejeta, ko je vplačanih 30% cene aranžmaja. Reklamacije v skladu s turističnimi uzancami rešujemo sporazumno.

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze